Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: halksuzi@uzpak.uz ● 2002 йил 23 ноябрь, №255 (3083) Шанба

ИСЛОМ КАРИМОВ НАТО САММИТИДА ИШТИРОК ЭТДИ

ЎзА махсус мухбири А. БОБОЕВ Прагадан хабар қилади.

НАТО-Евроатлантика ҳамкорлик кенгаши саммитида иштирок этиш учун Прагага ташриф буюрган Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов НАТО Бош котиби Жорж Робертсон билан учрашди. Музокарада Ўзбекистон ва НАТО ҳамкорлигининг бугунги аҳволи, дунёдаги сиёсий вазият, терроризмга қарши кураш билан боғлиқ масалаларда фикр алмашилди. Жорж Робертсон Ўзбекистонда изчиллик билан амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотлар, Президент Ислом Каримовнинг жаҳонда тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш борасидаги ташаббусларини юқори баҳолади. Томонлар ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш лозимлигини алоҳида таъкидлади.

Шуни алоҳида айтиб ўтиш лозимки, НАТО-Евроатлантика ҳамкорлик кенгашининг бу галги саммити асримизнинг тарихий воқеалари сирасига киради. Зеро, бу галги саммит аввалгидек, мафкуравий қарама-қаршиликлар шароитида эмас, балки сайёрамизда тинчликни мустаҳкамлашдек долзарб масала кўндаланг бўлиб турган бир пайтда ўтди. Шу боис НАТО тузилмасида туб ислоҳотлар амалга оширилмоқда.

Мазкур саммитда кўрилган масалалар дунёдаги ҳеч бир мамлакатни бефарқ қолдирмайди. Чунки, инсоният халқаро терроручилик муаммосига дуч келиб турибди. Унга қарши кураш эса дунё миқёсида ҳамкорликни тақозо этаётир.

Саммитда Литва, Латвия, Эстония, Болгария, Руминия, Словения ва Словакия Шимолий атлантика иттифоқига аъзоликка таклиф қилинди.

Прага саммитида Ироқ масаласи ҳам кўрилди. Мажлис иштирокчилари Ироқ БМТ Хавфсизлик кенгаши резолюцияси талабларини сўзсиз бажариши лозим, деган қатъий қарорга келди.

Шунингдек, Шимолий атлантика иттифоқига аъзо мамлакатлар раҳбарлари томонидан НАТОнинг ҳарбий тузилмасини ислоҳ этиш бўйича муҳим қарор қабул қилинди. Жумладан, тез ҳаракатланувчи бирлашган кучларни ташкил этиш ва унинг салоҳиятини янада ошириш лозимлиги таъкидланди.

22 ноябрь куни Президент Ислом Каримов Прагадаги ҳашаматли “Конгресс-центр”да АҚШ давлат котиби Колин Пауэлл билан учрашди. Суҳбат чоғида Ўзбекистон билан АҚШ ўртасида тобора ривожланиб бораётган муносабатлар, жаҳонда ва минтақамизда хавфсизликни таъминлаш ҳамда халқаро терроруччиликка қарши курашда ҳамкорликни кенгайтиришга оид масалалар муҳокама этилди. АҚШ давлат котиби Колин Пауэлл Ўзбекистоннинг халқаро терроручиликка қарши курашда кўрсатаётган амалий ҳаракатларини юқори баҳолади.

Президент Ислом Каримов НАТО-Евроатлантика ҳамкорлик кенгашига аъзо давлат ва ҳукумат раҳбарлари ҳамда Европа Иттифоқи олий вакили даражасида ўтган мажлисда нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари шу куни Франция президенти Жак Ширак билан ҳам учрашди. Икки давлат раҳбарлари суҳбат чоғида Ўзбекистон билан Франция ўртасидаги кенг қамровли алоқалар, дунёдаги вазият, халқаро терроручиликка қарши ҳамкорликда кураш чоралари, Афғонистонда амалга оширилаётган тиклаш ишлари ҳамда томонларни қизиқтирган бошқа масалалар юзасидан фикр алмашди.

Шу билан Прага саммити ниҳоясига етди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЕВРОАТЛАНТИКА ҲАМКОРЛИК КЕНГАШИ САММИТИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам Раис жаноблари,

Ҳурматли давлат ва ҳукуматлар раҳбарлари,

НАТОнинг бугунгидек ғоят нуфузли анжуманида сўзга чиқиш имконияти берилганлиги учун миннатдорлик билдиришга, шунингдек муҳокама этилаётган масалалар юзасидан ўз фикр-мулоҳаза ва таклифларимни қисқача баён этишга ижозат бергайсиз.

Биринчидан. 2001 йил 11 сентябрдаги фожеали воқеалар ҳамда дунёнинг турли бурчакларида такрорланиб келаётган мудҳиш терроручилик хуружлари натижасида мутлақо бегуноҳ одамлар қурбон бўлиши ушбу даҳшатли таҳдиддан бирон-бир мамлакат ўзини бехавотир сезолмаслиги ҳақидаги аччиқ ҳақиқат аён бўлди. Хавфсизликни, чиндан ҳам, якка ҳолда таъминлаш қийинлиги ва фақат ҳамжиҳат саъй-ҳаракатлар билангина терроризм балосининг олдини олиш ва бартараф этиш мумкинлиги эътироф этила бошланди.

Биз НАТОга янги аъзолар таклиф этиш, унинг таркибига кирмайдиган мамлакатлар, аввало, Россия билан сифат жиҳатидан янги муносабатлар ўрнатиш, шунингдек, НАТО тузилмаларини хавфсизликка нисбатан янги таҳдидларга мослаштириш ва ўзгартириш билан боғлиқ бошқа чора-тадбирларни амалга оширишга оид қарорларни қўллаб-қувватлаймиз.

Бизнинг минтақадаги хавфсизлик билан боғлиқ аҳвол ҳақида сўз кетганда, шуни алоҳида таъкидлаш керакки, у бир йил аввалги ҳолатдан жиддий фарқ қилади.

Минтақамиздаги мамлакатлар Афғонистон ҳудудидаги босқинчи ва терроручи кучлар томонидан ҳар йили содир этиладиган қўпорувчилик хуружларидан халос бўлди. Энг муҳими, уларнинг ортида турган, ҳаддидан ошган толибларнинг ҳудудимизга бостириб кириши таҳдиди билан боғлиқ доимий хавф-хатардан қутулди.

Ўзбекистон, Афғонистонда амалга оширилган операциянинг ғоят масъулиятли даврида антитеррористик коалицияни қўллаб-қувватлаш юзасидан ўзи учун осон бўлмаган қарор қабул қилган мамлакат сифатида ушбу таҳдид бартараф этилгани учун барча давлатларга, биринчи навбатда, халқаро терроручилик ўчоқларини йўқ қилиш ҳамда Афғонистонни тинч ҳаётга қайтариш борасидаги ҳаракатларга бош бўлган ва асосий масъулиятни ўз зиммасига олган АҚШга ўз миннатдорлигини билдиради.

Шу билан бирга, биз яхши англаймизки, Афғонистондаги ҳамда чегара ҳудудларидаги мураккаб вазият ҳали ўзининг тўлиқ ечимини топгани йўқ.

У ерда ҳали ҳал қилинмаган кўплаб муаммолар мавжуд.

Улар, аввало, қуролсизлантириш, миллий армия ва давлат бошқарувини шакллантириш, Афғонистонни тинч ҳаётга қайтариш бўйича дастурларни амалга ошириш ва зарур маблағларни топиш ҳақидаги Токио конференцияси қарорларини бажаришдан иборат.

Шу муносабат билан, менинг назаримда, муҳим бир хулосани айтиш лозим.

Бутун халқаро ҳамжамият Афғонистон ўн йиллар мобайнида турли тоифадаги ақидапарастлар, экстремистлар ва терроручилар учун полигонга айланганини бефарқ кузатиб келди. Афғонистоннинг бу аянчли тажрибаси, аввало, шундан далолат берадики, замонавий тараққиёт учун энг хавфли таҳдид бўлган терроручилик балоси оқибатларига қарши курашиш уни юзага келтирадиган сабабларни ўз вақтида бартараф этишдан кўра қийин ва мураккаброқдир.

Шу нуқтаи назардан, АҚШнинг жаҳоннинг бошқа минтақаларида, хусусан, Ироқда воқеаларнинг бундай салбий тус олишига йўл қўймасликка интилиш борасидаги қатъий ва изчил позицияси қўллаб-қувватлашга муносиб.

Иккинчидан. Бугунги кунда халқаро терроручилик ўзи озиқланиб келаётган, тобора наркоагрессия тусини олаётган наркотрафик билан чамбарчас боғланиб кетмоқда.

Наркотиклар ишлаб чиқариш ҳажми тобора ортиб бораётгани ва дунёдаги энг йирик наркотрафик каналлардан бири Афғонистондан бошланиши жиддий ташвиш уйғотади.

Улкан молиявий ва бошқа ресурсларга эга бўлган халқаро наркотрафик — энг аввало, қудратли, яхши уюшган, бугунги кунда деярли бутун дунёни қамраб олган тизим сифатида миллионлаб одамларнинг ҳаётига таҳдид солмоқда.

Афсуски, бугунги кунда турли халқаро ташкилотлар шафеълигида амалга оширилаётган кўплаб дастурлар ва Марказий Осиё минтақасида ушбу таҳдидга қарши қўйишимиз мумкин бўлган чора-тадбирлар ўзаро яхши мувофиқлаштирилмаган, молиявий ҳамда моддий ресурслар билан етарли даражада мустаҳкамланмаган.

Менимча, ушбу тарқоқ дастурлар ўрнига, аввало, мазкур даҳшатли таҳдид манбаларини бартараф этиш ва минтақада “хавфсизлик камари”ни шакллантиришга қаратилган чора-тадбирлар тизимини яратиш керак. Ягона марказдан бошқариладиган аниқ, қатъий, пухта ўйланган профилактика ва огоҳ этувчи чора-тадбирлардан иборат бу тизимни ташкил этиш зарурлигини эса исботлашга ҳожат йўқ.

Учинчидан. Ўзбекистон НАТОга аъзо мамлакатларнинг Марказий Осиё давлатлари билан ўзаро алоқаларини янада фаоллаштиришга, биринчи навбатда, хавфсизликни таъминлаш масалалари бўйича ҳамкорлигини кучайтиришга алоҳида эътибор бериб келмоқда.

Биз НАТО билан тобора ривожланиб бораётган ҳамкорлигимизни юксак қадрлаймиз ва Қуролли Кучларимизни ислоҳ қилиш, ҳарбий кадрларни тайёрлаш учун ўқув ва ахборот марказларини ташкил этиш, чегараларни замонавий воситалар билан жиҳозлаш, терроручиликка қарши курашиш борасида тайёргарликни янада такомиллаштиришга йўналтирилган шериклик муносабатларимизни кенгайтириш тарафдоримиз.

Шу билан бирга, биз НАТО ва Евроатлантика ҳамкорлик кенгаши билан демократик ва фуқаролик институтларини мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантириш, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш, иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, экологик хавфсизликни кучайтиришга кўмаклашиш масалалари бўйича ҳамкорлигимизнинг реал истиқболларини кўриб турибмиз.

Барча давлатлар томонидан БМТнинг ядровий ва бошқа оммавий қирғин қуролларини тарқатмаслик тўғрисидаги қарорлари, шунингдек, БМТ Бош Ассамблеясининг Марказий Осиёда ядро қуролидан холи зона барпо этиш тўғрисидаги резолюциясининг бажарилишини таъминлаш масалалари НАТОнинг Марказий Осиё мамлакатлари билан ҳамкорлигида муҳим йўналиш ҳисобланади.

Агар бугунги кунда терроручилар кимёвий, биологик, ядровий қуроллар ва юқори технологик ишланмаларни қўлга киритишга интилаётганини ҳисобга олсак, минтақамиз мамлакатларининг бу соҳада НАТО билан ўзаро ҳамкорлигини кенгайтириш янада муҳим ва долзарб аҳамият касб этади.

Сўзим якунида XXI аср вабоси ҳисобланмиш халқаро терроручиликка қарши фақат ҳамжиҳатликда курашиш мумкинлигини яна бир бор таъкидлашни истардим.

“Сен менга тегма, мен сенга тегмайман” қабилида йўл тутиб, бундай ғайриинсоний таҳдиддан ҳимояланишга интилишнинг келажаги йўқ, янада аниқроқ айтганда, мутлақо самарасиздир.

Бугун ушбу курашда кўп нарса ҳар бир мамлакатнинг бу жараёнда нечоғлик фаол иштирок этишига боғлиқдир.

Ўзбекистон бундан буён ҳам НАТО ва Евроатлантика ҳамкорлик кенгаши тузилмалари билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган ўзининг собит йўлига амал қилаверади ҳамда хавфсиз ва барқарор дунёни шакллантириш ишига ўз ҳиссасини қўшаверади.

Эътиборингиз учун ташаккур.

Олий Мажлисда

Хоразм вилоятида «Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг ижроси юзасидан муайян ишлар амалга оширилган. Кеча Олий Мажлиснинг Матбуот ва ахборот қўмитаси йиғилишида бу ҳақда таъкидланди.

Журналистнинг сўзи таъсирчан бўлсин

Бугунги кунда вилоятда жами 27 номда газета ва журналлар нашр этилмоқда. Шулардан 14 таси ҳокимликлар муассислигида босмадан чиқмоқда. 7 та тармоқ газетаси, 2 та журнал ҳамда нодавлат йўналишидаги 4 та газета ҳам босилмоқда. Гарчанд вилоятдаги жами газеталар офсет усулида босилса-да, энг оғриқли жиҳати уларнинг баъзилари ниҳоятда кам нусхада чоп этилаётганидир.

Хоразм вилояти телевидениесининг соат 16 дан 18 га қадар мўлжалланган эфир вақти томошабинлар учун қулай эмас. Кечки намойишлар Ўзбекистон телерадиокомпанияси «Ёшлар» канали ўрнида берилаётганини қониқарли ҳол деб бўлмайди. Сўзга чиққан депутатлар, журналистлар, вилоятнинг мутасадди раҳбарлари Хоразм воҳасида ёш журналист кадрларнинг етишмаслигини, рус тилида ижод қилувчи журналистлар тақчил эканини таъкидладилар. Йиғилишда 2003 йилдан эътиборан Хоразм давлат университети қошида журналистика факультетини жорий этиш таклиф этилди.

Қўмита раиси Ўткир Ҳошимов амалдаги қонунга нисбатан «Ахборот олиш кафолатлари ва принциплари тўғрисида»ги янги қонун лойиҳаси янада чуқурроқ ва кенг қамровли эканлигини айтиб, унинг ўзига хос қирралари хусусида тўхталди.

Хоразм вилояти туман ва шаҳарлар раҳбарлари ОАВ га оид қонунлар ижроси юзасидан олиб борилаётган ишларни кучайтиришлари лозим. Йиғилишда вилоят ахборот агентлиги ва матбуот бошқармаси, газета, журнал, телерадио таҳририятлари ўз фаолиятларини қайта кўриб чиқиб, жамиятимиз ва ҳар бир фуқаронинг монеликсиз ахборот олиш ҳуқуқини тўлиқ таъминлаш учун мақола ва кўрсатувларнинг таъсирчанлигини оширишлари, бу борада доимий изланиш олиб боришлари мақсадга мувофиқ эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Мамлакат НОРМУРОДОВА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Банк тизимини эркинлаштириш:

ЯНГИ БОСҚИЧ ВАЗИФАЛАРИ

Долзарб мавзуда суҳбат

Мустақилликка эришилганидан кейин ўтган йиллар мобайнида жамият ҳаётининг барча соҳаларида, шу жумладан, иқтисодиётда ҳам кенг кўламли ўзгаришлар юз берди. Бу ўзгаришлар бошқарувнинг бозор механизмларига асосланган миллий иқтисодиётимизнинг мустаҳкам пойдеворини вужудга келтирди. Айниқса, ривожланиш суръати барча иқтисодий жараёнларга таъсир кўрсатадиган банк соҳасида ислоҳотлар янада жадал суръатлар билан борди. Республика банк-молия тизимидаги ислоҳотлар стратегияси, биринчидан, республика ичида амалга оширилаётган эркинлаштириш жараёнларига, иккинчидан, аста-секин жаҳон молия ҳамжамиятига қўшилишга асосланган.

Президентимиз томонидан яқинда қабул қилинган «Республика Банк кенгашини ташкил этиш тўғрисида»ги Фармон ва Вазирлар Маҳкамасининг «Банк-молия соҳасидаги тадқиқотларни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори эса бу тизимни истиқболда ривожлантириш стратегиясини белгилаб берди.

Мазкур Фармон ва қарорнинг қабул қилиниши сабаблари, уларнинг мазмун-моҳияти ҳақида биз республика Банк кенгаши аъзоси, Марказий банк раиси ўринбосари Р.А. ҒУЛОМОВ билан суҳбатлашдик.

— Равшан Аюпович, Президентимизнинг республика Банк кенгашини тузиш тўғрисидаги Фармони қабул қилинишининг сабаблари нималардан иборат?

— Ислоҳотларнинг чуқурлашуви ва эркинлаштириш жараёнлари бутун иқтисодиётни бошқаришнинг институционал тузилмасида, шу жумладан, банк-молия тизимида ҳам тегишли ўзгаришларни талаб қилади. Республика Банк кенгашининг ташкил этилишини айнан шу йўналишда қўйилган қадам сифатида баҳолаш лозим. У иқтисодиётнинг муҳим бўғини сифатида иш олиб борадиган банк-молия тизимини ислоҳ қилиш ва эркинлаштириш, банк қонунчилигини такомиллаштириш, республикамиздаги етакчи иқтисодий идора сифатида Марказий банк фаолиятини ташкил этиш даражасини ва унинг самарадорлигини ошириш ҳамда республика тижорат банкларининг ривожланишига ва барқарор фаолият юритишига кўмаклашишга бўлган ёндашувларни мувофиқлаштиришга қаратилган.

Қайд этиш лозимки, Кенгаш қонунчилик лойиҳаларини тайёрлашда иштирок этиш ҳуқуқига эга, шунингдек, у Ўзбекистон Республикаси Президенти Девони, Олий Мажлис ва Вазирлар Маҳкамасига ўз ваколати доирасида таклифлар киритиши ҳамда банк қонунчилигини такомиллаштиришга доир қарорлар қабул қилинишида иштирок этиши мумкин. Бошқача қилиб айтганда, Кенгаш қонунчилик ҳужжатларини қабул қилиш ишларини мувофиқлаштириш ва бугунги кун талабларига жавоб бера оладиган қарорлар қабул қилинишига ёрдам бериш имкониятига эга.

(Давоми 3-бетда).

Қишлоқ хўжалиги: йил якуни

Ютуқлар бор, камчиликлар ундан кўп

Кеча Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигида 2002 йилда қишлоқ хўжалигида бажарилган ишлар, йўл қўйилган хато ва камчиликлар ҳамда 2003 йилдаги вазифалар муҳокамасига бағишланган кенгаш бўлиб ўтди.

Кенгашда вазирлик, қўмита, компания, идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжалиги вазири, вилоятлар ҳокимлари ўринбосарлари, айрим туманлар ҳокимлари, ширкат ва фермер хўжаликлари раислари иштирок этди.

Кенгашни Президентнинг Давлат маслаҳатчиси И. Жўрабеков бошқарди.

Кун тартибидаги масала юзасидан қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг ўринбосари С. Бегалиев, “Ўзқишлоқхўжаликкимё” давлат акциядорлик компанияси раиси ўринбосари Ш. Муҳаммадалиев ва бошқаларнинг ҳисоботлари тингланди.

Мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида Пезидентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида изчиллик билан амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш бўйича бошланган кенг кўламли ишлар ўз самарасини бермоқда. Бунинг натижасида, аввало, деҳқонда ерга, мулкка, ўзи етиштирган маҳсулотга нисбатан эгалик ҳисси шаклланди. Бу ўз навбатида соҳада маҳсулотлар ҳажмининг оширишига олиб келди. Амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар асосан мулкчилик муносабатларини такомиллаштириш, хўжалик юритишнинг самарали шаклларини қўллаш, деҳқоннинг моддий манфаатдорлигини оширишга қаратилмоқда.

Шу йилнинг биринчи ярмида 66 қишлоқ корхонаси иш юритишнинг ширкат шаклига ўтди. Ширкат хўжаликларида оила пудрати асосида ерларни узоқ муддатга бириктириб бериш ва ҳисоб-китоб ишларида чек тизимини қўллаш кенг жорий этилиб, молия-ҳисоб марказлари ташкил қилинди. Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 5 январдаги қарорига мувофиқ 83 хўжалик негизида 3 минг 455 фермер хўжалиги ташкил этилди ва уларга 135,3 минг гектар ер майдони ажратилди.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, қаерда пудратчиларнинг моддий манфаатдорлиги тўлиқ таъминланган бўлса, ўша ерда хўжалик юқори самара билан ишламоқда.

2002 йил 1 ноябрь ҳолатига кўра, ўтган йили ички шартномаларни бажарган пудратчиларга 51 минг 315 тонна пахта мойи (73 фоиз), 205 минг 945 тонна шрот (71 фоиз) ва 155 минг 617 тонна шелуха (60 фоиз) берилди. Жорий йилда дон ҳосили етиштириш бўйича ички шартномаларни уддалаган 82 минг 974 нафар пудратчига эса 346 минг 302 тонна буғдой натура ҳолида бепул берилди, 3 миллиард 900 миллион сўм дивиденд тарқатилди.

Кейинги йилларда бошоқли дон экинларининг ҳосилдорлигини ошириш ва дон ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш бўйича республикамизда қатор ижобий ишлар амалга оширилаётгани ҳаммага аён. Ҳозирги кунга келиб эса халқимизни ўзимизда етиштирилган дон маҳсулотлари билан таъминлаш имконияти тўлиқ яратилди. Хусусан, 2002 йилда қишлоқ хўжалиги корхоналарида 4 миллион 714 минг тонна бошоқли дон етиштирилди. Режа 109,6 фоиз бажарилди.

2003 йил ҳосили учун 329 минг тонна сифатли уруғлик жамғарилди. Ғалла экилган 164 та тумандан 144 таси давлатга ғалла сотиш шартномавий режасини бажарди.

Андижон вилоятида ҳосилдорлик гектарига 75,1 центнерни ташкил қилган бўлса, Самарқанд, Наманган ва Сурхондарё вилоятларида 45-49 центнерга етди.

Сўнгги 11 йил ичида суғориладиган ерлардаги бошоқли дон экинлари майдони 221 минг гектардан 1069 минг 500 гектар (4,8 баробар)га ошиб, ялпи ҳосил 5,2 баробар, давлатга дон сотиш 16,6 баробар кўпайди.

Буларнинг ҳаммаси бошоқли дон етиштиришда янги технологияларни жорий этиш, селекция ва уруғчилик ишларини тўғри йўлга қўйиш, ҳосилдор, касалликка чидамли бошоқли дон экинлари навларини оқилона жойлаштириш, ғаллазорлардаги бегона ўт, заруркунанда, касалликларга қарши курашда кимёвий дорилардан, ўрим-йиғим даврида эса замонавий комбайнлардан унумли фойдаланишнинг натижасидир.

Бироқ соҳада муваффақиятлар билан бирга ҳали анчагина ишга солинмаган имкониятлар мавжуд. Бу йил республикада сувли майдонларда ғалладан гектарига ўртача 43 центнердан ҳосил олинган бўлса, айрим жойларда бу кўрсаткич бироз паст бўлди. Негаки, бир қатор вилоятларда мавжуд ғаллазорларни ўт босиб кетди,

(Давоми 2-бетда).

Ярмаркага марҳамат!

Пойтахтимиздаги “Ўзбекистон” спорт-соғломлаштириш мажмуасида республика озиқ-овқат товарлар улгуржи ярмаркаси очилди. Унда мамлакатимизнинг турли вазирлик ва идораларига қарашли ишлаб чиқариш корхоналарининг халқ истеъмоли маҳсулотларига кенг ўрин берилган. Хусусан, ярмаркага «Файз» холдинг компанияси, “Ўзбексавдо”, “Ўзбекбирлашув” акциядорлик компаниялари, “Ўзкимёсаноат” давлат акциядорлик компанияси, “Ўзбекқоғозсаноат”, “Ўзэлтехсаноат”, “Ўзавтосаноат” каби уюшмалар тизимидаги

Президент асарлари билимдони

Тошкент шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси шаҳар «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати билан ҳамкорликда мактаб ўқувчилари орасида «Президент асарлари билимдони» III кўрик танловини ўтказди.

— Кўрик-танловни ўтказишдан мақсад, — дейди ҳайъат раиси Д. Камолов, — ўқувчиларда Ватанга муҳаббат туйғусини юксалтириш, анъаналаримизга, маданий меросимизга ҳурмат билан қараш ва Президентимиз асарларини кунт билан ўрганаётган ёшларни рағбатлантиришдан иборат.

Ўқувчилар танловга Президент асарлари юзасидан реферат ва ижодий ишларини тақдим этишган.

Миробод туманидаги 328-мактаб ўқувчиси Фарруҳ Жўраев I ўринга, Мирзо Улуғбек туманидаги 50-мактаб ўқувчиси Олег Ушаков II ўринга, Юнусобод туманидаги 246-мактаб ўқувчиси Артём Верхових III ўринга сазовор бўлди. Танлов ғолиблари Фахрий ёрлиқ ва совғалар билан тақдирландилар.

Муфтилло ЮСУПОВ.

Азиз муштарий! Сизга хуш кайфият тилаган ҳолда газетамиз учун обуна давом этаётганлигини маълум қиламиз.

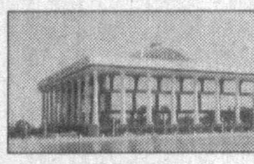

Олий Мажлис сессияси олдидан

МАСЪУЛИЯТ ЮКИ

Олий Мажлиснинг навбатдаги сессияси яқинлашмоқда. Кун тартиби эълон қилинди. Табиийки, ҳар бир депутат ўтган давр оралиғидаги фаолиятини сарҳисоб қила бошлади. Улар олдида "Менга ишонганларнинг ишончини оқлаяпманми?", деган ҳақли савол кўндаланг бўлиб турибди. Шунингдек, парламент қўмиталарида ҳам иш қизигандан қизиб бормоқда.

— Эътироф этиш керак, ҳар бир сессия оралиғи Олий Мажлис қўмиталарида ишлар янаям фаоллашган давр ҳисобланади, — дейди Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси раиси Н. Жўраев. — Қўмитамиз Олий Мажлиснинг IX сессиясидан сўнг бир неча муҳим масалалар билан машғул бўлди. Жумладан, "Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Самарқанд шаҳридаги ижроси кўриб чиқилди. Ўрганиш жараёнида халқимиз ҳаётида муҳим аҳамият касб этадиган ушбу қонун Самарқанд шаҳрида изчиллик билан амалга оширилаётгани, спорт соҳасида ушбу тажрибани оммалаштириш, чуқур таҳлил қилиш лозимлиги қўмита аъзолари ва ишчи гуруҳи томонидан эътироф этилди. Шунга асосан келгуси йилнинг бошида республика Давлат спорт қўмитаси билан ҳамкорликда Самарқанд шаҳри тажрибасини оммалаштириш бўйича анжуман ўтказишни белгилаб олдик.

Шунингдек, қўмитамиз аъзолари жамоатчилик ичида бўлиб, мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳотларнинг мазмун-моҳиятини тушунтириш билан бир қаторда бир неча олий ўқув юртларида Президентимизнинг Олий Мажлиснинг IX сессиясида "Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосини шакллантиришнинг асосий йўналишлари" мавзуидаги маърузасини ўрганиш борасида назарий семинарлар ўтказдилар. Айниқса, "Фидокорлар" миллий демократик партияси фракцияси билан ҳамкорликда пойтахтимизнинг Ҳамза тумани маҳалла фаоллари билан ўтказилган илмий-амалий анжуман барчага манзур бўлди.

Куни кеча ЎзФАнинг Фалсафа ва ҳуқуқ институти олимлари ҳамда Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси ҳамкорликда "Кекса авлод манфаатлари давлат зиммасида" мавзуида илмий-амалий семинар ўтказилди. Анжуманда ўқилган маърузаларнинг матнлари китобча ҳолида чоп этилди. Шунингдек, қўмитамизда "Кутубхоначилик иши тўғрисида"ги қонун лойиҳаси тайёрланяпти. Ҳозирда тегишли вазирликлар, ташкилот ва идоралар мутахассисларидан ва депутатлардан иборат ишчи гуруҳи ушбу қонун лойиҳаси устида иш олиб боряпти.

Демак, зиммамиздаги улкан масъулиятни баҳоли қудрат бажаришга ҳаракат қиляпмиз.

"Халқ сўзи" мухбири
Мавжуда ХОЛМАТОВА
ёзиб олди.

Ишонч ёрлиқлари топширилди

Ўзбекистон Республикасининг Туркия Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Р. Исаев ўриндошлик асосида мамлакатимизнинг Жанубий Африка Республикасидаги элчиси этиб тайинланганлиги муносабати билан ЖАР президенти Табо Мбекига ишонч ёрлиқларини топширди.

Ишонч ёрлиқларини топшириш маросимидан кейин бўлиб ўтган мулоқот чоғида икки томонлама муносабатлар истиқболлари муҳокама этилди.

«Жаҳон» АА.

Ютуқлар бор, камчиликлар ундан кўп

(Давоми. Боши 1-бетда).

ғалла экиш мавсумида гектарига 250 килограмм ўрнига 150-200 килограммдан уруғ сепилди. Бу ҳам етмаганидек, агротехника тадбирлари ўтказишнинг муддатлари кечиктирилгани минерал ўғитлар билан таъминлашда ўғирликлар содир этилганлигини қандай изоҳлаш мумкин?

Мамлакатимизнинг асосий бойлиги ҳисобланган пахта етиштиришда ҳам сезиларли ютуқлар қўлга киритилди. Республикамиз бўйича 3 миллион 200 минг тонналик улкан хирмон уйилди. Ўртача ҳосилдорлик 22,5 центнерни ташкил этди. Лекин айрим жойларда бу кўрсаткич анча пасайгани кузатилди. Жумладан, Қорақалпоғистон Республикасида 9,7 центнер, Сирдарё вилоятида 11,6 центнер, Хоразм вилоятида 15,1 центнер, Жиззах вилоятида 16 центнердан ошмади. Чунки бу ҳудудларда тармоқда хато ва камчиликларга йўл қўйилди. Ачинарлиси шуки, мавсум давомида мавжуд камчиликлар мутасадди раҳбарларга қайта-қайта уқтирилганига қарамасдан, яганалаш, суғориш ишлари оби-тобида ўтказилмади. Айрим вилоятларда 15 августдан сўнг культивация ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилганини эса ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди. Натижада пахтага кўсак қурти тушиб, майдонлардан кутилган ҳосилни олишнинг имкони бўлмади. Бу эса ўз навбатида ортиқча харажатлар сарфланишига сабаб бўлди.

Худди шунингдек, бундай камчиликларни боғдорчиликда ҳам кузатиш мумкин. Жумладан, мавжуд боғларни энг паст баҳоларда ижарага бериш ҳолатлари ҳамон давом этмоқда. Тўғри, ўтган йили биргина боғларни ижарага беришдан 9 миллиард сўм соф фойда олинган бўлса, ҳисобот йилида бу кўрсаткич 11 миллиард сўмни ташкил этди. Ваҳоланки, ижарага берилаётган боғлардан аҳоли миллионлаб сўм даромад қилишяпти. Шундай экан, 2003 йил учун тузиладиган ижара шартномаларини қайта кўриб чиқиш ниҳоятда муҳимдир.

Кўриниб турибдики, соҳа раҳбарлари ва деҳқонларнинг олдида турган асосий вазифа — бу келгусида ана шундай хато ва камчиликларни такрорламасдан, боқимандалик кайфиятидан тезроқ қутулиш, тадбиркорлик билан иш юритиш, фермерлик ҳаракатини кенг йўлга қўйган ҳолда далада ишловчиларнинг ҳаммасида манфаатдорлик ҳиссини янада кучайтиришдан иборатдир.

Кенгашда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари Р. Азимов, Н. Юсупов иштирок этди.

Икром ЎТБОСАРОВ,
Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
"Халқ сўзи" мухбирлари.

Биз ҳам дахлдормиз

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг навбатдаги сессияси кун тартибига қўйилган масалалар нафақат депутатлар, сиёсатшунослар, мутахассислар, балки оддий фуқароларда ҳам катта қизиқиш уйғотяпти. Мухбиримиз уларнинг айримлари билан мулоқотда бўлди.

Лутфулло ШОКИРОВ — хусусий тадбиркор. Фарғона шаҳри:

— Асли тижоратчиман, лекин сўнгги пайтларда сиёсатга ҳам қизиқиб қолдим. Биз аввалари бозор, фойда, нарх-наво деб юраверган эканмиз. Буларнинг ҳаммаси бевосита давлатнинг иқтисодий соҳада олиб бораётган сиёсати билан чамбарчас боғлиқ экан. Айниқса, сўнгги ойларда ҳукуматимиз томонидан қабул қилинган савдо соҳасини тартибга солиш борасидаги қарорлар, соҳага оид қонунларни ўрганиб шундай хулосага келдим.

Ҳозир кўплар қатори Олий Мажлиснинг навбатдаги сессиясини дахлдорлик ҳисси билан кутаяпмиз. Кун тартибидаги ҳамма масалалар долзарб. Менда, айниқса, "Жисмоний шахсларнинг жами йиллик даромадини декларациялаш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳаси катта қизиқиш уйғотди. Ўйлайманки, бу қонун лойиҳаси биз тадбиркорлар, ишбилармонларнинг фаолияти, даромадлари ҳақидаги миш-мишларга чек қўяди. Дунёдаги ривожланган мамлакатлар фуқаролари сингари ишлаш, меҳнат қилиш, яшашга ўргатади.

Ғуломжон МАМАТҚУЛОВ — Фарғона вилояти мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғи:

— Қуролли тизимимиз таркибидаги ислоҳотлар жадал давом этяпти. Бу ҳаётий ўзгаришларни жаҳон андозалари даражасида амалга ошириш учун эса пухта қонунлар керак.

Шу нуқтаи назардан Олий Мажлиснинг ўнинчи сессияси кун тартибига "Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида"ги ҳамда "Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг резервидаги хизмат тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳалари киритилганлиги айни муддао бўлди.

Суҳбатдош
"Халқ сўзи" мухбири
Набижон СОБИР.

Анжуман

Таълим-демократик ўзгаришлар даврида

21 ноябрь куни Тошкент архитектура-қурилиш институти мажлислар залида Тошкент шаҳар олий таълим муассасалари 1-проректорлари, ижтимоий-гуманитар фанлар кафедралари профессор-ўқитувчилари ҳамда ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасалари раҳбар ходимлари иштирокида семинар бўлиб ўтди.

Семинар Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг тўққизинчи сессиясида "Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари" мавзусидаги маърузасида белгиланган устувор йўналишларни олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида амалга ошириш вазифаларига бағишланди.

Семинарда фуқаролик жамиятини шакллантиришдаги асосий устувор йўналишларни амалга оширишда таълим муассасаларининг ўрни, ижтимоий-гуманитар фанлар кафедралари профессор-ўқитувчиларининг вазифалари хусусида тўхталиб ўтилди.

Жумладан, таълим муассасаларида талаба-ёшлар фикрини ўрганиш, уларнинг эркин фикр билдиришларига кенг имконият очиш, муқобил фикрлари учун ҳар қандай тўсиқларни олиб ташлаш, дарс жараёнларини баҳс-мунозаралар асосида, интерактив методлардан фойдаланган ҳолда ташкил этиш, янги педагогик технологияларни қўллаш бугунги куннинг муҳим талаби эканлиги қайд этилди.

Семинарга Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлиги, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар институтидан таклиф этилган юқори малакали мутахассислар маърузалар билан қатнашиб, иштирокчиларнинг барча саволларига тўлақонли жавоб бердилар.

Семинарда сўзга чиққан таълим муассасалари профессор-ўқитувчилари Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий йўналишлари бўйича жойларда олиб борилаётган ишлар, мавжуд муаммолар ва уларнинг ечимлари хусусида ўз фикрлари билан ўртоқлашдилар.

Михли САФАРОВ.

СУД, ҲУҚУҚ ВА МАТБУОТ

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов Олий Мажлиснинг тўққизинчи сессиясидаги маърузасида суд-ҳуқуқ идораларининг мустақиллиги ва таъсирчан фаолиятини сўзда эмас, амалда таъминлаш энг муҳим вазифалардан эканлигини таъкидлаган эди.

Ўзбекистон Республикаси Олий судида Бош прокуратура, Адлия вазирлиги, Тошкент давлат юридик институти ҳамда оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорликда ташкил этилган "Одил судлов — инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг муҳим кафолати" мавзуидаги давра суҳбати Президентимизнинг мазкур маърузасида белгилаб берилган устувор йўналиш ва вазифаларни ҳаётга татбиқ этиш борасидаги масалалар муҳокамасига бағишланди.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг биринчи ўринбосари А.Ишметов бошқарган мазкур анжуманда судга мурожаат этиш борасидаги муаммо ва ечимлар, судларнинг ихтисослашуви, суд ва оммавий ахборот воситаларининг ҳамкорлиги каби мавзуларда атрофлича фикр-мулоҳаза алмашилди.

Бош қонунимизнинг 44-моддасида ҳар бир шахсга ўз ҳуқуқ ва эркинликларини суд орқали ҳимоя қилиш, давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмаларининг ғайриқонуний хатти-ҳаракатлари устидан судга мурожаат қилиш ҳуқуқи кафолатланган. Фуқаролик ишлари бўйича судларга 1990 йилда фуқароларимиздан 67 мингга яқин мурожаат келиб тушган бўлса, 2001 йилда бу кўрсаткич 110 мингдан ошди.

Олий Мажлис Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н.Исмоилов, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) С.Рашидова, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ директори А.Саидов, Ҳарбий суд раиси Т.Мирзаев, Конституциявий суд раисининг ўринбосари Б.Мирбобоев ва бошқалар иштирок этган йиғилишда, шунингдек, суд ҳокимияти ва оммавий ахборот воситаларининг ўзаро муносабати масаласи қизиқарли баҳс-мунозаралар руҳида муҳокама этилди.

Норгул АБДУРАИМОВА,
ЎзА мухбири.

БОШ ПРОКУРАТУРА ҲАЙЪАТИ МАЖЛИСИ

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳайъатининг мажлиси бўлиб ўтди.

Бош прокурор Р.Қодиров бошқарган ушбу мажлисда "Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун ижроси юзасидан ўтказилган текшириш натижалари кўриб чиқилди.

Мазкур қонун амалга киритилганига бир йил бўлди. Ўтган давр мобайнида унинг ижроси қандай таъминланди?

Таъкидланганидек, прокуратура органлари томонидан мазкур қонунни тўлиқ татбиқ этиш борасида муайян ишлар амалга оширилди. Шу мақсадда Олий суд раиси, Бош прокурор ва ички ишлар вазирининг мазкур қонунни ижро этиш масаласига оид биргаликдаги кўрсатмаси жойларга ижро этиш учун юборилиб, ижроси қатъий назоратга олинди.

Бундай ташкилий тадбирлар туфайли прокурор назоратининг самарадорлиги ошди, терговишлари ва судларнинг жиноий жазоларни тайинлаш фаолиятида туб ўзгаришлар юз берди.

Қонун кучга кирганидан кейинги даврда тергов органлари томонидан жами 3 мингдан ортиқ шахснинг жиноий қилмишлари қайта малакаланиб, қонунга мувофиқлаштирилди. Қонунга мувофиқ айрим қилмишлар жиноят деб топилмаганлиги сабабли 350 дан ортиқ жиноят иши тергов органларида, суд муҳокамасига юборилган бир минг 400 дан ортиқ жиноят иши ҳаракатдан тўхтатилди.

Судланувчилар томонидан етказилган 2,7 миллиард сўмлик моддий зарарнинг қопланганлиги муносабати билан икки минг 700 нафардан ортиқ шахсга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазолар тайинланди. Ўтган даврда ярашгани муносабати билан судларга юборилган тўрт минг 800 дан зиёд шахснинг жиноят иши ҳаракатдан тўхтатилиб, жиноий жавобгарликдан озод қилинди.

Айбланувчиларни эҳтиёт чораси тариқасида қамоққа олиш 52 фоиздан 29 фоизга тушди. Ўз навбатида, уларга нисбатан гаров ва қамоқ билан боғлиқ бўлмаган бошқа турдаги эҳтиёт чораларини қўллаш ҳоллари кўпайди.

Тергов муддатларининг бузилиши ҳоллари кескин камайди.

Етказилган моддий зарарни тергов жараёнида ундиришнинг аҳамияти кучайди.

Ҳайъат мажлисида мазкур қонун талабларини тўлиқ ва бир зайлда бажариш борасида қўшимча чора-тадбирлар белгиланди.

Беҳзод НОРБОЕВ,
ЎзА мухбири.

Ярмаркага марҳамат!

(Давоми. Боши 1-бетда).

корхоналарнинг ўн тўрт мингдан зиёд ассортиментдаги маҳсулотлари қўйилган. Булар мебель, қоғоз, полиграфия саноати, мураккаб маиший техника, хўжалик моллари, қурилиш материаллари, заргарлик буюмлари, томорқа-боғдорчилик ашёлари каби маҳсулотлардир.

Тадбирда келгусида ана шу маҳсулотлар ва товарларни харид этиш учун республикамиз ҳудудида жойлашган, мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча истеъмолчилар билан шартномалар имзоланади.

29 ноябргача давом этадиган мазкур ярмарканинг афзаллиги шуки, унда ишлаб чиқарувчилар, ташкилотлар, улгуржи харидорлар, тадбиркорлар ва умуман, барча истеъмолчилар ўзаро фикр алмашиш, юртимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳақида етарлича маълумотга эга бўлиш, харидорнинг талаб ва истакларини иложи борича тўлароқ ўрганиш имкониятига эга бўлади.

Ярмарканинг очилиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари М.Усмонов иштирок этди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.

Тақдимот

Темир йўл транспорти акциялари — инвесторларга

Хабарингиз бўлса, ўтган йили мамлакатимиз Президентининг "Темир йўл транспортини монополиядан чиқариш ва акциялаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг шу масалага оид қарори қабул қилинганди. Ушбу муҳим ҳужжатлар талаблари асосида тармоқда янги бозор инфратузилмалари яратилди, юк ва йўловчи ташиш, таъмирлаш билан боғлиқ кўплаб корхоналар мулк мақомини ўзгартирди. Айримларига хориж сармояси жалб этилди. Шу билан бирга йирик молия институтлари, жумладан, Европа Тикланиш банки, Осиё Тараққиёт банки, Япония ва Германия банклари билан яқин ҳамкорлик ўрнатилди. Пировардида, Япония Халқаро ҳамкорлик банкининг кредити ҳисобига йилига 450 та вагонни қайта таъмирлайдиган корхона ишга туширилди. Айни чоғда Осиё Ривожланиш банки маблағлари ҳисобига иккита йирик лойиҳани молиялаштириш кўзда тутилмоқда. Улардан бири Тошкент — Бухоро йўналишидаги 700 километрдан ортиқ йўл бўлиб, уни қайта таъмирлаш ва модернизациялаш талаб этилади. Иккинчиси Европа Тараққиёт ва тикланиш банки кредити эвазига янги электровозлар харид қилиш ва дизелли локомотив поездларни модернизациялашдир.

Бироқ бу ҳали темир йўл тармоғи олдидаги муаммолар ўз ечимини топди, дегани эмас. Шу боис соҳага хориж сармоясини жалб этиш ниҳоятда муҳимдир.

Пойтахтдаги темирйўлчилар Маданият саройида бўлиб ўтган тақдимот маросимида шу ҳақда фикр юритилди. Унда Давлат мулки қўмитаси раҳбарлари, элчихоналар, чет эл ваколатхоналари, фирма раҳбарлари иштирок этдилар.

Ўз мухбиримиз.

«Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган»

"Ўзбекенгилсаноат" уюшмасида иш бошлаган 2003 йилда ишлаб чиқариладиган енгил саноат маҳсулотларининг республика улгуржи савдо ярмаркаси иш бошлади. Кўриниши, сифати жиҳатидан ривожланган давлатларда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар билан бемалол рақобатлаша оладиган маҳсулотларни кўриб кўзингиз қувонади. 200дан зиёд корхоналар иштирок этаётган савдо ярмаркаси ҳеч кимни, айниқса, савдо корхоналари, тадбиркору ишбилармонларни бефарқ қолдирмаётир.

Германия технологияси асосида маҳсулот ишлаб чиқараётган Андижондаги "Нур-VII"кўп тармоқли ишлаб-чиқариш ва савдо фирмаси ҳам турли корхона ва ташкилотлар билан бир неча юз миллион сўмлик фойдали битимлар тузишга эришди. Ярмаркани томоша қиларканмиз, Президентимизнинг "биз қудратли тўқимачилик ва енгил саноатни ташкил этиб, пахта билан эмас, балки барча ривожланган мамлакатлар каби тайёр маҳсулотлар билан савдо қилишимиз зарур", деган сўзларини эслаймиз. Дарҳақиқат, бугун мамлакатимиз бозорларини обод қилаётган ушбу маҳсулотлар эртага жаҳон бозорини ҳам забт этажак. Бунинг учун имконият ҳам, шароит ҳам бор.

Қарийб бир ҳафта давом этадиган ушбу савдо ярмаркасида барча корхоналар учун ишончли ҳамкорлар топилади.

Ўз мухбиримиз.

СУРАТДА: савдо ярмаркасидан лавҳа акс эттирилган.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Фармон ва ижро

Халқ манфаати йўлида

Иқтисодий жиҳатдан бақувват мамлакат фуқароларининг турмуш тарзи, кийиниш-яшаш маданияти, айни пайтда улар истифода этадиган товарлар ҳам жаҳон стандартларига жавоб бермоғи керак. Ана шу талаблардан келиб чиқадиган бўлсак, бугун юртдошларимиз 15-20 йил олдинги одамларга ўхшамайди. Энди улар Хитойда ишлаб чиқарилган сифатсиз кийим-кечакларга, қўшни давлатларда тайёрланаётган муддати ўтган қўлбола озиқ-овқатларга муҳтож эмас. Шу сабаб мамлакатимизда халқимизнинг соғлиғи ва ижтимоий муҳофазасини ўйлаб фармонлар, қарорлар қабул қилинмоқда. Мақсад истеъмол бозорига сифатсиз маҳсулотлар олиб келинишининг олдини олиш, бир сўз билан айтганда, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишдир.

«Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»ги қарорнинг қабул қилинганига ҳам 6 ойдан зиёд вақт бўляпти. Моҳиятига эътибор берадиган бўлсак, ушбу қарор миллат манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилганини юракдан ҳис қиламиз. Нега энди халқимиз бозори касод молларни сотиб олиши керак? Қарор моҳиятини халққа тушунтириш борасида матбуотда мутахассисларнинг кўплаб чиқишлари ташкил қилинмоқда. Республика Бош прокуратураси томонидан бўйсунувчи прокуратура органларига қарор талаблари бажарилишини таъминлаш мақсадида бир қатор топшириқ ва кўрсатмалар берилди.

Энг ачинарлиси, айрим тадбиркорлар тушунтириш ишлари олиб борилаётганига қарамай, ўзларининг қонунга зид ҳаракатларини давом эттирмоқдалар. Маълумотларга кўра, шу бугунга қадар мамлакатимизга ноқонуний равишда товар олиб киришга уриниш ҳолатларига доир 23 мингдан ортиқ ҳуқуқбузарликлар аниқланди. 17,9 мингдан зиёд шахслар маъмурий жавобгарликка тортилиб, 1032 ҳолатда жиноят ишлари қўзғатилди. Ҳуқуқбузарлардан 11,7 миллиард сўмлик товар-моддий бойликлар олиб қўйилди. Давлат эгалигига ўтказилган товарларнинг белгиланган тартибда сотилиши натижасида бюджетга 1,7 миллиард сўм маблағ туширилиши таъминланган. Шунга қарамасдан ноқонуний ҳаракатлар давом этяпти. Масалан, наманганлик Н. Сайдуллаев иккита ёлланма юк машинасида Хитойда ишлаб чиқарилган, умумий қиймати 55,8 миллион сўмлик 279 ўрам костюмбоп ва астарбоп матони Қирғизистондан мамлакатимизга ноқонуний равишда олиб кирган пайти божхоначилар билан ҳамкорликда ушланган.

Шу йилнинг 1 ноябрь куни тунги соат 3 да Сирдарё вилоятининг Шоликор қишлоғида Э. Гадоев ва И. Исломов бошқарувидаги иккита «МАЗ», фуқаролар В. Инкин, Б. Юнусов ва Х. Юсупов бошқарувидаги учта «КамАЗ» ҳамда фуқаро Н. Норов бошқарувидаги «Шкода» автомашиналари ушланган. Улар жами 500 миллион сўмлик импорт товарларни ҳеч қандай ҳужжатсиз, божхона кўригидан ўтказмай Қозоғистондан айланма йўллар билан мамлакатимизга олиб кириб, Хоразм вилоятига етказишни режалаштиришган. Ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ўтказилмоқда.

Ўзбекистон Президентининг 2002 йил 6 ноябрдаги Фармони қабул қилиниши ҳам юқорида таъкидланган ҳукумат қарорлари ижросини таъминлашда муҳим қадам бўлди. Зеро, шу йилнинг 10 ноябридан бошлаб божхона қонунчилигини бузган ҳолда кўп миқдорда товар ўтказишда ушбу товарлар ва шу мақсадларни амалга оширишда фойдаланилган жисмоний ва юридик шахсларга тегишли транспорт воситалари давлат эгалигига ўтказилиши белгиланган.

Мазкур Фармон эълон қилинган кундан бошлаб ҳозирга қадар жами 2100 тадан ортиқ турли тушунтириш-тарғибот ишлари амалга оширилиб, шундан 318 мартаба оммавий ахборот воситаларида чиқишлар қилинган.

14 ноябрь куни эса Сирдарё вилояти ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ҳамкорликда ўтказган тадбирлар натижасида «Тошкент-Термиз» йўналиши бўйича кетаётган фуқаро У. Ҳазратқулов бошқарувидаги «Икарус-256» русумли, 13 Д 55-61 давлат белгили автобус тўхтатилиб, текширилганда унинг салони ва юкхонасида 6 нафар йўловчи Қозоғистоннинг «Сапар» бозоридан сотиб олган, умумий қиймати 2,2 миллион сўмлик товарлар ноқонуний равишда мамлакатимиз ҳудудига олиб келинганлиги аниқланган.

Ушбу ҳолатлар юзасидан терговолди текширишлари олиб борилмоқда.

Республика Бош прокуратурасида 12 ноябрь куни ўтказилган ишчи гуруҳининг навбатдаги мажлисида ҳам Ўзбекистон Президентининг мамлакат иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилишга, истеъмол товарлари муомаласини тартибга солишга қаратилган Фармони, фармойишлари ва ҳукумат қарорлари талабларининг ижроси юзасидан ахборот ва маълумотлар таҳлил қилинди. Жойларда ҳудудий прокуратура, солиққа оид жиноятларга қарши курашиш департаменти ва унинг бўлинмалари, ички ишлар, божхона ва солиқ органлари белгиланган вазифаларнинг қатъий бажарилишини таъминлашда сусткашликка йўл қўйишаётганлиги таъкидланди.

Тан олиб айтиш керакки, айрим ҳудудларда ҳокимликлар қошида ташкил этилган комиссиялар амалда деярли фаолият кўрсатмаяпти. Яширин ва ноқонуний равишда товарлар кириб келиши йўлларини аниқлаш бўйича асосий вазифаларни бажаришга доир чоралар самара бермаяпти. Экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш бўйича лицензия (рухсатнома) олиш ҳуқуқига доир ишлар суст амалга оширилмоқда.

Республикамизнинг кўпгина буюм бозорларида тарғибот ишлари яхши йўлга қўйилмаган.

Шу йилнинг 13 ноябрида Вазирлар Маҳкамаси томонидан мамлакатда юқори сифатли, рақобатга бардошли истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришни ва уларнинг ассортиментини кенгайтиришни рағбатлантириш, ички истеъмол бозорини сифатли маҳсулотлар билан тўлдириш, шунингдек, республиканинг ишлаб чиқарувчи корхоналари билан савдо ташкилотлари ўртасидаги ўзаро муносабатлар механизмини такомиллаштириш мақсадида «Бозорни истеъмол товарлари билан тўлдиришни рағбатлантириш ҳамда ишлаб чиқарувчилар ва савдо ташкилотларининг ўзаро муносабатларини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори қабул қилинди. Қарорда қайд этилган корхоналарга 2003 йил 1 январдан 2007 йил 31 декабрга қадар бир қатор имтиёзлар белгиланган.

Хусусан, қарорнинг 1 ва 2-бандларида имтиёзлар берилиши назарда тутилган. Шу муносабат билан бўшайдиган маблағлар корхоналар томонидан фақат ишлаб чиқариш ҳажмларини кўпайтириш, ишлаб чиқарилаётган истеъмол товарларининг ассортиментини кенгайтириш ва рақобатбардошлилигини ошириш билан боғлиқ тадбирларга йўналтирилади.

Қарорда тижорат банкларига халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш бўйича янги қувватларни барпо этиш ва ишлаётганларини кенгайтириш учун белгиланган тартибда миллий ва хорижий валютада кредитлар бериш тавсия қилинган.

Элимнинг бозорини сифатли товар билан тўлдирай, деган тадбиркорларимиз учун яна кенг имкониятлар эшиги очилди. Қонунга зид йўллар билан халқни, давлатни алдамаслик керак. Юрагида ўз Ватанига меҳри бўлган инсон ҳукуматимиз берган имкониятлардан тўлиқ фойдаланади. Халқига хиёнат қилиб, бойлик орттираман деган фуқарони одамлар ҳам, қонунларимиз ҳам кечирмайди.

Ғ. ШУКУРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси умумий назорат бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи.

Экология

Сув — ўлкамиз бойлиги

ундан тўғри фойдаланайлик

Ўзбекистонда атроф-муҳит ва уни муҳофаза қилиш муаммоси XX асрнинг сўнгги 70-80-йилларида анча мураккаблашиб, чуқурлашиб, минтақавий ва ҳатто глобал муаммога айланганлиги ҳаммага маълум. Шу ўринда собиқ тузум шароитида экстенсив хўжалик юритиш, ҳудуд салоҳияти ва имкониятларига етарли даражада аҳамият бермаслик жиддий экологик муаммоларни юзага келтирганлигини таъкидлаб ўтиш зарур.

Собиқ совет ҳокимиятининг сўнгги ўн йилликлари мобайнида Ўзбекистонда бир неча миллион гектар янги ер ўзлаштирилди. Лекин, шу даврнинг ўзида бир миллион гектардан зиёд суғориладиган ерлар яроқсиз ҳолга келтирилди.

Янги ерларнинг ўзлаштирилиши, намликни кўп талаб қилувчи экинлар, биринчи галда пахта майдонининг кенгайтирилиши сувга бўлган эҳтиёжни кескин оширди. Бундай ҳолатни фақатгина Ўзбекистонда эмас, ҳатто Ўрта Осиёнинг барча республикаларида ҳам кузатиш мумкин. Натижада Орол денгизига ва Орол бўйига қуйилаётган сув ҳажми кескин камайди.

Маълумки, Ўзбекистон ҳамда Ўрта Осиёнинг бошқа республикалари учун сув ҳаёт кечиришнинг бирламчи омили ҳисобланади. Зеро, Ўрта Осиё ўлкаси географик жиҳатдан берк ҳавзада жойлашган бўлиб, сув тақсимоти ўлкада ўта нотекис. Айни пайтда ҳудуднинг аксарият қисми текислик, чўллардан иборат. Шу боисдан ҳам ишлаб чиқаришнинг самарали ташкил этилиши ва аҳолининг фаровон ҳаёт кечириши бевосита сувга боғлиқдир.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, минтақада табиий-иқлимий шароитнинг мураккаблиги ва, айниқса, сув захирасининг ўта нотекис тақсимланганлиги ишлаб чиқаришнинг ҳудудий ташкил этилишида, аҳолини ичимлик суви билан мунтазам таъминлаб туришда ўзига хос чора-тадбирларни қўллашни зарурият сифатида илгари суради. Оқибатда, мавжуд сув захираларини тартибга солиш мақсадида кўплаб йирик сув омборлари ва каналлар каби гидротехник иншоотлар бунёд этилди. Мазкур иншоотлар минтақада сув оқимини миқдорий жиҳатдан тартибга солиш имкониятини юзага келтирди, шу билан бир қаторда, кўзда тутилмаган салбий жараёнларнинг, жумладан, қадимдан ўзлаштирилган тупроқларда иккиламчи шўрланиш, ботқоқлашиш ҳамда ювилиш каби ноҳуш ҳолатларнинг пайдо бўлишига ҳам олиб келди. Бу эса ўз навбатида, сувнинг нафақат миқдорий, балки сифат кўрсаткичлари ҳисобланган кимёвий минераллашиш даражасида ҳам ўзгаришларни келтириб чиқарди.

Қишлоқ хўжалиги ва саноат бирмунча тараққий этган айрим ҳудудларда мавжуд сув захиралари ифлосланиб, деярли яроқсиз ҳолга келиб қолган. Натижада, бугунги кунда сув тозалигини стандартга жавоб берадиган ҳолда сақлаш ҳамда аҳоли саломатлигини яхшилаш муаммоси долзарб аҳамият касб этди. Албатта, бу ҳолат мамлакатимиз худудларида турли даража ва кўринишда намоён бўлмоқда. Лекин бундай салбий ҳолатларни бартараф этиш, сувдан оқилона фойдаланишни йўлга қўйиш келажаги буюк давлат бунёд этишни мақсад қилган мамлакатимиз учун кечиктириб бўлмас вазифалардан ҳисобланади.

Мазкур фикр доирасидан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистоннинг баъзи бир ҳудудларида сувдан фойдаланиш ҳолатига бир назар ташлашни лозим, деб топдик.

Мамлакатимиз иқтисодиётида Фарғона водийси муҳим ўрин тутади. САНИИРИ маълумотларига кўра, Фарғона водийсида суғориладиган ерлар майдони катта (1.200 минг гектар) бўлганлиги сабабли суғориш учун ҳам катта хажмда сув сарфланадию, сарфланган сувнинг 50 фоиздан ортиғи зовурлар орқали Сирдарёга қайтиб тушади. Мазкур сувларнинг минераллашув даражаси ҳар литрда ўртача 2,2 граммни ташкил қилади.

Демак, Сирдарё ҳавзасига энг кўп оқова сувлар водийнинг суғориладиган ерларидан тушади.

Сўх дарёси — Сирдарёнинг йирик чап ирмоқларидан бири. Э. Чемборисов тадқиқотларига кўра, Сўх дарёсида сувнинг минераллашув даражаси йил давомида 0,19 дан 0,25 граммгача ўзгариб туради. Дарё суви таркибидаги турли тузлар миқдорининг ортиб бориши коллектор зовур шоҳобчалари орқали ташланаётган оқова сувлар билан боғлиқ. Ҳозирда оқова сувлар органик ва минерал моддалар билан ифлослантирилмоқда. Уларнинг сув объектларига ташланиши нафақат шу жойдаги, балки узоқда жойлашган аҳоли саломатлигига, атроф-муҳит ҳолатига ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда. А. Назаров ҳамда М. Исматованинг маълумотларига кўра, Андижон вилоятида оқова сувларни чиқарувчи 28 та саноат корхонаси фаолият кўрсатаётганлиги натижасида сувларнинг минераллашув даражаси рухсат этилган меъёр (РЭМ)дан 0,5-5,5 марта ортиқ, хлорид ва сульфид билан ифлосланганлик эса меъёридан 11-40 марта кўп.

Наманган вилоятида оқова сувларни чиқарувчи 13та саноат объекти мавжуд бўлиб, уларнинг барчасида минераллашув даражаси меъёридан кам. Фақатгина аммоний азоти РЭМдан 10-55 марта ортиқ. Мазкур вилоятда ҳам барча корхоналарнинг оқова сувларида нитритларнинг меъёридан 10 ва ундан ортиқ концентрациялари кузатилган.

Фарғона вилояти саноат оқова сувларининг минераллашуви меъёридан 168 мартагача кўплиги аниқланган. Масалан, хлорид РЭМдан 0,1-110 марта, сульфат эса 1,9-73 марта ортиқ. Ушбу меъёрий кўрсаткичларнинг юқори бўлишида Наманган шаҳар аэрация станцияси, Хўжаобод тикувчилик фабрикаси, Риштон шаҳар тозалаш иншоотлари, Фарғона ёғ-экстрация комбинатлари алоҳида ўрин эгаллаб келишган.

Айнан шу каби ҳолатларни мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан тараққий этган Зарафшон воҳасида ҳам кузатиш мумкин. Зарафшон дарёси воҳа хўжалик фаолиятида қадимдан фойдаланиб келинади.

Мутахассис олимлар Ҳ. Турдиев ва Ҳ. Боймуродовларнинг маълумотларига кўра, Самарқанд, Каттақўрғон, Навоий шаҳарларида фаолият олиб бораётган 200дан ортиқ саноат корхоналари ўз оқоваларининг 50 фоизини тозаламасдан дарёга ташлаб юборишяпти. Пахта далаларига солинган кўплаб заҳарли химикатлар зовурлар орқали дарёга қайтиб тушиши натижасида унинг суви меъёридан ортиқ ифлосланмоқда. Бунинг оқибатида, Зарафшон воҳасида аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш муаммоси келиб чиқмоқда.

Жомбой ва Хатирчи йўналишларининг 20дан ортиқ турли саноат ва бошқа корхоналари канал ҳамда коллектор ёқаларида жойлашган. Улардан чиқаётган ҳамма ифлос оқовалар дарёга сизиб ўтмоқда ва ер ости сувларини булғамоқда. Шунингдек, заҳарли кимёвий ўғитларнинг гоҳо тўғридан-тўғри ертўлаларда сақланиши уларнинг ёмғир сувлари таъсирида эриб, ер ости ва усти сувларига қўшилишига олиб келмоқда. Ана шулар таъсирида дарё сувида азотли бирикмалар, оғир металл ионлари, феноллар, нефть маҳсулотларининг миқдори меъёридан 5-6 марта кўпдир. Булар, ўз навбатида, аҳоли ўртасида турли хил юқумли, ошқозон-ичак касалликларининг кўплаб тарқалишига сабаб бўлмоқда. Зарафшон воҳаси аҳолиси гепатит касаллиги билан оғриши бўйича республикада олдинги ўринларда туради. Бунда эса аҳоли учун асосий ичимлик сув манбаи бўлган Зарафшон дарёси суви ифлосланишининг таъсири катта.

Сурхондарё ҳавзасида саноат ва айниқса қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши сув таркибига жиддий таъсир кўрсатмоқда. Ушбу ҳудудда сув таркибининг турли хил пестицидлар билан ифлосланиши, А. Назаров маълумотига кўра, Жанубий Сурхон сув омборининг қуйи қисмида ва Сурхондарёнинг бошланиш оқимида РЭМдан 3,1 ва 9,3 маротаба юқори.

Бу сув омборида катта миқдордаги пестицидларнинг тўпланиб турганлигидан ва ундан чиқаётган сув таркибига қишлоқ хўжалик оқова сувлари қўшилиши ҳисобига зарарланиш кўрсаткичлари ошиб боришидан далолат беради. Шу ўринда таъкидлаш лозимки, пестицидлар билан дарё суви ифлосланишининг юқори кўрсаткичлари ёз ойларида ва, айниқса, қишлоқ хўжалик экинларини суғориш мавсумида кузатилади.

Ўзбекистонда ичимлик сувидан тўғри фойдаланиш ва уни иложи борича тоза сақлаш долзарб муаммога айланганлиги ҳеч кимга сир эмас. Ўзбекистонга келадиган сувларнинг сифати Қирғизистон, Тожикистон Республикаларига ҳам боғлиқ бўлиб қолди. Чунки, қўшни республикаларда шаклланган оқар сувлар ифлосланиб, ҳатто радиацияланиб Ўзбекистон ҳудудига кириб келмоқда ва юқорида қайд этганимиздек, сув янада ифлосланмоқда.

Шундай қилиб, Ўзбекистонда сувни ҳар томонлама муҳофаза қилиш фақат бизгагина эмас, балки бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистон мамлакатларига ҳам боғлиқдир. Чунки, бу ҳудуднинг ер усти, ер ости сув ресурслари ўзига хос берк ҳавзада шаклланади, сарф бўлади ва ифлосланади. Шунинг учун ўлкамиз сувидан тежаб фойдаланиш ва уни тоза сақлаш ҳаммамизнинг савобли ишимиздир.

Азиза ХУДОЙБЕРГАНОВА,
Тошкент Молия институти талабаси.

Унутмас мени боғим

Тадбир

Оташнафас шоир Усмон Носир ҳаёт бўлганида ҳозир 90 ёшга қадам қўярди. У гарчи қисқа умр кечирган бўлса-да, ибрат бўлгулик мерос қолдирди. Киши дилига нафислик олиб кирувчи шеърлари билан унутилмас сиймога айланди.

Куни кеча Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида Усмон Носирни хотирлаш тадбири бўлиб ўтди. Унда элнинг бир қатор таниқли шоир ва ёзувчилари иштирок этдилар.

— Биз бугун адабиётимизнинг улкан намояндаларидан бирини хотирлашга йиғилдик, — дея сўз бошлади тадбирни очган Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов. — Усмон Носир деганда кўз олдимизда забардаст, хушбичим шоир гавдаланади. Унинг шеърларидаги жозиба ҳар бир шеърият ихлосмандининг қалбидан жой олмоғи тайин. Шоир «Унутмас мени боғим», дея куйлаганда ана шу абадиятни башорат этган бўлса, не ажаб.

Анжуманда шунингдек Ўзбекистон халқ шоирлари Жуманиёз Жабборов, Омон Матжон, Муҳаммад Али, Ҳалима Худойбердиева ва бошқа ижодкорлар сўзга чиқиб, Усмон Носирга бағишланган шеърларини ўқиб бердилар.

Кеча сўнггида атоқли шоир Усмон Носир таваллудининг 90 йиллигини жойларда ҳам ўтказиш кўзда тутилганлиги айтиб ўтилди.

Мақсуд ЖОНИХОНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

(Давоми. Боши 1-бетда).

Банк тизимини эркинлаштириш:

Янги босқич вазифалари

Турли давлат бошқарув идоралари, ташкилотлар ва муассасалар вакилларининг Кенгаш йиғилишларида иштирок этиши Кенгаш фаолияти ва у томондан қабул қилинаётган қарорларнинг коллегиаллигини таъминлашга, шунингдек, қабул қилинаётган қарорларни амалга ошириш механизмини яратишга қаратилгандир.

Шундай қилиб, ушбу органнинг бош вазифаси банк-молия тизимининг самарали фаолият юритиши ва уни янада ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар яратишга кўмаклашишдан иборат.

— Тизимли таҳлил асосида макроиқтисодий ва бюджет сиёсати билан узвий боғланган пул-кредит сиёсатини шакллантириш ҳамда амалга оширишга доир тавсияларни ишлаб чиқиш Кенгашнинг асосий вазифаларидан бири қилиб белгиланган. Ушбу вазифанинг муҳимлиги нималардан иборат ва у амалиётда қандай ҳал этилади?

— Мазкур масаланинг муҳимлиги шундаки, ҳукуматнинг иқтисодий сиёсатини муваффақиятли амалга ошириш бевосита турли иқтисодий идоралар саъй-ҳаракатларининг ўзаро ҳамжиҳатлиги ва мувофиқлаштирилганлик даражасига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам Кенгаш зиммасига макроиқтисодий ва бюджет сиёсати билан узвий боғлиқ ҳолда пул-кредит сиёсатини шакллантириш ҳамда уни амалга оширишга доир тавсияларни ишлаб чиқиш вазифаси юклатилган. Уларнинг иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг мақсад-вазифалари ва устувор йўналишларига, республика иқтисодиётини ривожлантиришнинг ўрта ва узоқ муддатли истиқболларига, шунингдек, мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш борасида қабул қилинган ялпи дастурларга мос келишини аниқлаш бунга асос бўлиб хизмат қилади. Зарур ҳолларда Кенгаш пул-кредит сиёсатининг асосий йўналишлари ва параметрларига тегишли тузатишлар киритишни таклиф қилиши мумкин.

— Ҳозирги пайтда республикамизда миллий валютанинг барқарорлигини таъминлаш, пул тизимини мустаҳкамлаш, банкдан ташқари муомалани қисқартиришга катта эътибор берилмоқда. Мазкур масалалар юзасидан таклифлар тайёрлаш республика Банк кенгаши ваколатларидан биридир. Ҳақиқатдан ҳам бу муаммолар шунчалик долзарбми? Қандай қилиб уларни ҳал этиш мумкин?

— Ҳа, чиндан ҳам, пул муомаласини мустаҳкамлаш ва унинг банкдан ташқари айланишини қисқартириш долзарб масала ҳисобланади. Йирик ҳажмдаги банкдан ташқари муомаланинг мавжудлиги иқтисодий ҳаётнинг кўпгина соҳаларига кучли салбий таъсир кўрсатади. Чунончи, юритилаётган пул-кредит сиёсатининг самарадорлиги кескин пасаяди, солиқдан бўйин товлаш кўлами кенгаяди, миллий валютанинг айирбошлаш курси беқарорлашади ва, охир-оқибатда буларнинг барчаси миллий валюта барқарорлигининг пасайишига олиб келади.

Кенгаш ўзининг мувофиқлаштирувчи вазифасидан келиб чиқиб, ушбу муаммони бошқа чора-тадбирлар билан биргаликда кўриб чиқади. Мамлакатимизнинг халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқараётган корхоналарини ривожлантириш, истеъмол бозорларини тўлдириш, шунингдек, кўрсатилаётган хизматлар ҳажми ва сифатини оширишни ана шундай чора-тадбирлар сирасига киритиш мумкин.

— Аҳолининг банк тизимига бўлган ишончини мустаҳкамлаш ва тижорат банкларининг Инвестиция жараёнидаги иштирокини фаоллаштириш масалалари Республика Банк кенгашининг асосий вазифаларидан бири ҳисобланади. Уларнинг муҳимлиги нимада?

— Сиз ҳақсиз, ислоҳотларнинг ҳозирги босқичида тижорат банкларининг мустақиллигини ошириш ва уларнинг инвестиция жараёнларидаги иштирокини фаоллаштириш каби масалалар муҳим ўрин тутади. Ҳаммага яхши маълумки, бутун дунёда банкларнинг фаолияти фақат ишонч асосида қурилади. Республикамиз банк тизимида ҳам бусиз ҳеч қандай ривожланиш бўлмайди. Шунинг учун жамоатчилик ва тадбиркорлик тузилмаларининг банк соҳасига бўлган ишончини оширишга қаратилган чора-тадбирларни давом эттириш жуда муҳимдир.

Бу эса ўз навбатида аҳолининг пул маблағларини банк оборотига жалб қилиш учун иқтисодий рағбатлантириш воситаларини яратиш ва уларни мустаҳкамлашни талаб қилади. Шу боис аҳолининг банклардаги омонатларини кафолатлаш тизими самарадорлигини ошириш, шунингдек, тижорат банкларининг мустақиллигини ва барқарорлигини ошириш Кенгаш фаолиятининг муҳим йўналишлари ҳисобланади.

Маълумки, банкларнинг таркибий ислоҳотларда фаол иштирок этиши иқтисодий ислоҳотларни муваффақиятли амалга оширишнинг муҳим шартидир. Банкларнинг иқтисодиётнинг реал секторига мақсадли инвестицияларни киритиши мамлакат иқтисодиётини янада ривожлантириш учун асос бўлиб хизмат қилувчи салоҳиятни шакллантириш имконини беради.

Шундай қилиб, Кенгаш томонидан аҳолининг банк тизимига бўлган ишончини мустаҳкамлаш ҳамда тижорат банкларининг таркибий ислоҳотлардаги иштирокини рағбатлантириш юзасидан аниқ таклиф ва чора-тадбирлар ишлаб чиқилади.

— Валюта сиёсатини янада эркинлаштириш ҳамда у билан боғлиқ масалалар, умуман, банк тизимини такомиллаштириш ва унинг жаҳон молия тизимига кенг қўшилувини таъминлаш масалалари Кенгаш мажлисларида кўриладиган асосий масалалар сирасига киради. Бунинг боиси нимада? Ушбу соҳадаги айнан қайси масалалар Кенгаш томонидан кўриб чиқилади?

— Сўнгги йилларда иқтисодий ислоҳотлар дастурида валюта сиёсатини эркинлаштириш масалаларига муҳим ўрин берилмоқда. Бу эса Президентимизнинг ушбу Фармонида ҳам ўз аксини топди. Жумладан, ички валюта бозорини янада эркинлаштириш ва республика банк тизимини такомиллаштириб бориш юзасидан таклифлар ишлаб чиқиш Кенгаш фаолиятининг асосий вазифалари этиб белгиланган.

Шу муносабат билан Кенгаш ишида банклараро валюта бозорини ривожлантириш, мамлакат экспорт салоҳиятини ошириш, олтин-валюта захиралари кўпайиб боришини таъминлаш ва мамлакат валюта ресурсларидан самарали фойдаланишга йўналтирилган чора-тадбирларга алоҳида эътибор қаратиш режалаштирилмоқда.

Миллий валюта айирбошлаш курсини белгилашнинг бозор механизмларини такомиллаштириш, валюта бозорига кириш тартибини соддалаштириш, республиканинг олтин-валюта захираларини самарали бошқаришга оид таклифларни ишлаб чиқиш ана шундай чора-тадбирлар сирасидандир.

Банклараро муносабатлар механизмини яхшилаш, тижорат банкларининг мустақиллигини, ишончлилигини ошириш ҳамда уларнинг барқарор ишлашини таъминлаш орқали умуман республика банк тизимини такомиллаштириш масалаларига Кенгаш ишида муҳим ўрин ажратиш режалаштирилмоқда.

Халқаро молия-кредит тизимига босқичма-босқич интеграциялашиб бориш, чет эл капитали учун ички молия бозорини очиш юзасидан изчил чора-тадбирлар қўрилиши республика банк тизими учун ғоят муҳимдир. Мамлакатимиз банкларининг халқаро кредит рейтинги олишлари, кейинчалик ушбу рейтингнинг ошиб бориши ва уларнинг аста-секин халқаро молия тизимига кириб боришлари бу соҳада катта ёрдам беради.

— Равшан Аюпович, Фармондан сўнг Ҳукумат қарорининг қабул қилиниши улар ўртасида муайян боғланиш борлигини кўрсатиб турибди. Бу хусусда сиз нима дея оласиз?

— Улар чиндан ҳам бир-бирини ўзаро тўлдирувчи ҳужжатлардир. Фармонга биноан, республика Банк кенгаши зиммасига ҳал этилиши ғоят хилма-хил масалаларни кўриб чиқишни тақозо этадиган туркум вазифалар юклатилган.

Маълумки, кўплаб мамлакатларда қарорлар қабул қилишда амалий ва фундаментал тадқиқотларнинг мустаҳкам негизига таянилади. Тадқиқотлар натижалари давлат иқтисодий сиёсатини шакллантириш жараёнида ҳам муҳим ўрин тутади.

Ўзбекистонда ҳозирги пайтда иқтисодиёт соҳасида қатор илмий-тадқиқот марказлари ишлаб турибди. Лекин бугунги кунга келиб, банк-молия тизимини янада ривожлантириш, ислоҳ қилиш ва эркинлаштиришни прогнозлаш, мамлакат иқтисодиётини ислоҳ қилиш ва ривожлантириш борасидаги асосий устуворликлар ва мақсадли вазифаларни рўёбга чиқаришга қаратилган пул-кредит сиёсатини шакллантириш ва амалга ошириш юзасидан муқобил таклифлар ишлаб чиқишга қодир бўлган мустаҳкам илмий-услубий негизли муассасани ташкил этиш зарурати туғилди. Ташкил этилган институт республика банк-молия тизими ривожининг ҳозирги ҳолатида чуқур тизимли таҳлилларни амалга оширадиган муассаса бўлиб қолиши лозим.

Қарорга мувофиқ, институт республика Банк кенгашининг ишчи органи ҳисобланади ва у Кенгаш томонидан қабул қилинадиган қарорларининг негизини ташкил этадиган мустаҳкам пойдеворни шакллантириб бориши лозим.

АБИТУРИЕНТ — 2003!

АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ТЕХНИКА УНИВЕРСИТЕТИНИНГ
ФУНДАМЕНТАЛ ВА ГУМАНИТАР ТАЪЛИМ ИНСТИТУТИ ҚОШИДАГИ ТАЙЁРЛОВ МАРКАЗИ

- радиоэлектроника ва автоматика;
- компьютер технологиялари;
- менежмент, бизнес бошқаруви ва иқтисод;
- энергетика;
- механика ва қишлоқ хўжалик машиналари;
- нефть ва газ;
- тоғ-кон ва геология

йўналишлари бўйича кириш имтиҳонларига — тестга мукаммал технология асосида тайёрланишни хоҳлаган ёшларни (жумладан, 10-11-синф ўқувчиларини ҳам)

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ.

Марказда математика, физика ҳамда ўзбек, инглиз ва рус тилларидан дарсларни университетнинг юқори малакали ўқитувчилари олиб боради.
Ўқиш муддати 8,7,6,5 ва 3 ой. Вилоятлардан келган ёшлар ётоқхона билан таъминланади.
Ўқиш 1 декабрдан бошлаб, гуруҳлар ташкил бўлишига қараб, ҳар ойнинг биринчи кунидан бошланади. Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Бизнинг манзил: Университет кўчаси, 2-уй (Тошкент давлат техника университетининг бош биноси, 6-қават, 600-хона, 7-қават, 742-хона, «1-Олий математика» кафедраси, 7-қават, 705-хона).
Мурожаат учун телефонлар: 46-48-30, 46-61-17, 46-86-22 (ички телефонлар: 278, 270, 495, 438).

МУЛКЧИЛИК ШАКЛИДАН ҚАТЪИ НАЗАР БАРЧА ТАШКИЛОТЛАР ВА ФИРМАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Тендер шартлари билан танишиш ва маълумотлар олиш учун «Ўзбектендерконсалтинг» агентлигига мурожаат қилиш мумкин.
Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Буюк Ипак йўли кўчаси, 75-уй, Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги биноси.
Телефонлар: 68-75-10, 68-25-51, факс: 68-75-96.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТИАА
«ЎЗБЕКТЕНДЕРКОНСАЛТИНГ» АГЕНТЛИГИ
АҚШ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ ТОМОНИДАН ГРАНТЛАР АСОСИДА ТАҚДИМ ЭТИЛГАН
СОЯ ДОНИНИ
МИЛЛИЙ ВАЛЮТА — СЎМГА СОТИШГА ОЧИҚ САВДОЛАР ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

ДИҚҚАТ

«Тошкент алоқа коллежи компьютер синфини жиҳозлаш ва Тошкент ахборот технологиялари университетининг «Телематика тизимлари», «Почта алоқаси» ва «Ахборот технологиялари» кафедраларини компьютер воситалари билан жиҳозлаш» лойиҳаси бўйича

ТЕНДЕР ЎТКАЗИЛИШИ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ.

Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги 2002 йил 22 ноябрдан бошлаб, Ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш жамғармаси томонидан молиялаштириладиган «Тошкент алоқа коллежи компьютер синфини жиҳозлаш ва Тошкент ахборот технологиялари университетининг «Телематика тизимлари», «Почта алоқаси» ва «Ахборот технологиялари» кафедраларини компьютер воситалари билан жиҳозлаш» лойиҳаси бўйича тендерда иштирок этиш учун дастлабки танлов ўтказишини эълон қилади.

Компьютер ва тармоқ қурилмаларини ишлаб чиқариш ёки етказиб беришга ихтисослашган компания ва фирмалар танловга таклиф этилади.

Тендерда иштирок этиш, керакли ҳужжатлар ва шартлар тўғрисидаги маълумотларни 2002 йилнинг 22, 23 ва 25 ноябрь кунлари маҳаллий вақт билан соат 10.00 дан 15.00 гача Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлигидан қуйидаги манзил бўйича олиш мумкин:

Тошкент шаҳри, А.Толстой кўчаси, 1-уй.
Телефонлар: 137-45-49, 137-45-26, факс: 139-87-82.
e-mail: depikvppis@uzapt.uzpak.uz

Тендерда иштирок этиш учун буюртмалар 2002 йил 28 ноябрь соат 18.00 гача қабул қилинади.

Тақдим этилган таклифлар жойлаштирилган жилдларни очиш маросими 2002 йилнинг 29 ноябрь куни соат 10.00 да Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлигида бўлиб ўтади.

Мусиқа

Маълумки, сўнгги ўн йиллик мобайнида ўзбек эстрада мусиқаси энг оммавий санъат турига айланиб улгурди. Дарҳақиқат, ўзгача ижтимоий таъсир кучига эга ва айниқса, миллий мафкурамизни шакллантиришда аҳамияти катта бўлган эстрада мусиқаси бугунги кунда нафақат ёшларнинг мусиқаси бўлиб қолмоқда, балки ўрта ва катта ёшдаги одамларнинг руҳиятига ҳам сезиларли таъсир ўтказмоқда. Демак, бу турдаги мусиқага жиддий эътибор бериш, унинг моҳиятини илмий ўрганиш ҳамда шу асосда муайян хулосаларга келиш, зарур амалий тавсиялар ишлаб чиқиш бугунги кун талабидир.

Миллий оҳанг — қалбга экиладиган уруғ

Ўзбек эстрада қўшиқчилиги муаммоларига доир мулоҳазалар, таклифлар ва талаблар

Шуни айтиш керакки, ўзбек эстрада мусиқаси мураккаб жараённи бошидан кечирмоқда. Унда жумладан, анъанавий мусиқа намуналарини эстрада саҳнасига олиб чиқиш тажрибалари билан бир қаторда Яқин ва Ўрта Шарқ куйларидан тортиб, то Лотин ва Шимолий Америка ҳамда Ғарбий Оврўпо мамлакатлари оммавий мусиқасининг оҳанг ритм-усуллари таъсирини кўришимиз мумкин.

Натижада Ўзбекистон мусиқий эстрадасида «жаз-рок», «техно-поп», «панк», «хард-рок», «реггей» ва «бард» қўшиқчилиги каби йўналиш ва услублар намоён бўлмоқда. Бу жараёнда айрим эътиборли натижалар билан бирга, халқимизнинг юксак бадиий диди ва савиясига жавоб бера олмайдиган асарлар сони ҳам кундан-кунга кўпайиб бораётганлиги ташвишлидир. Фикримизча, бу борадаги энг катта муаммолардан бири эстрада қўшиқчилигимизда миллий оҳанг, кенгроқ айтганда, миллий услуб масаласини ижобий ҳал этиш билан боғлиқ.

Маълумки, мусиқада услуб тушунчаси жуда кенг бўлиб, жумладан, у барча бадиий воситаларнинг бир мақсадга йўналган муштараклигида ҳис этилади. Моҳиятан қаралганда уни тирик организмга қиёслаш мумкин. Зеро, ҳар бир мусиқий услуб ва унинг бетакрорлиги жонли жараёнда ўзини тўла намоён эта олади ва идрокланади.

Демак, ўзбек эстрадаси миқёсида миллий асосга эга халқчил услубни шакллантириш масаласи ҳозирда энг муҳим бўлиб келмоқда, десак муболаға бўлмаса керак.

Хўш, бу борада бизнинг эстрадада қандай аҳвол юзага келган? Очиғини айтиш керак, сўнгги йилларда эстрада соҳасида жуда кўплаб ёзилган ва ижро этилган қўшиқларнинг фақат саноқлилариgина бизни қизиқтираётган масала нуқтаи назаридан эътиборлидир. Бунга жумладан «Қарс» («Чипродалли-далли», «Ёр-ёр, ёронеӣ»), «Тошкент» («Бедана»), «Манзур» («Мени ёр дема»), «Нола» («Назокат», «Сенсан севарим»), «Шаҳзод» (Уйнайсан», «Келинчак»), «Сидериз» («Унутма»), «Аср» («Қурбон бўламан»), каби гуруҳларнинг (айрим) қўшиқлари мисол бўлиши мумкин. Бироқ аксарият ҳолларда юзаки «миллий услуб», аслида эса бадиий жиҳатдан саёз, чет эл эстрадасига кўр-кўрона тақлид намуналари ташкил этади.

Сир эмаски, бугунги кунда мусиқа соҳасида саводхон бўлмаган жуда кўп ҳаваскорлар эстрада соҳасига кириб келди. Улар орасида катта саҳналарни «забт» этиб тезда шуҳрат топганлари ҳам бор. Ёшларнинг санъат билан шуғулланишлари яхши, албатта. Лекин миллионлаб тингловчиларга қаратилган «катта саҳна» ҳар бир истеъдодли санъаткордан катта масъулият талаб қилишини ҳам унутмаслик керак. Бугунги кунда эстрада соҳаси ҳам ана шундай катта саҳналардан бирига айланган экан, демак унинг доирасида фаолият кўрсатаётган ҳар бир эстрада хонандаси ёки гуруҳи маълум даражада малака ва назарий билим даражаларига эга бўлмоғи керак. Маъноларга бой мусиқий меросимиз — халқ қўшиқ-куйлари-ю мумтоз мақомларимизни билиш ҳам муҳим кўрсаткичлардан биридир.

Назаримизда, кўпгина эстрада хонанда ёки гуруҳларнинг «миллий услуб» масаласини хорижий эстрада намуналарига эргашиб, тақлидчилик ила жўн ҳал қилиб қўя қолишларининг сабабларидан бири миллий куйларимизни қалбдан ҳис эта олмаётганликлари қолаверса, бу борада зарур билим ва амалий малакага эга эмасликларидадир.

Ҳозирда аксарият эстрада йўлида ижро этаётган ёшларимиз ижодига эътибор берадиган бўлсак, кўпроқ онгли чуқур англаб етилмаган даражада эргашиб, тақлид қилиш кузатилмоқда. Хўп, шундай бўлаверсин, бунинг нимаси ёмон? — деб айтиш мумкин. Ҳамма гап шундаки, миллий оҳанг масаласи ниҳоятда жиддий ижтимоий муаммони юзага келтириши мумкин. Маълумки, ҳар бир халқ, ҳар бир миллат ўзига хос темпераментга эга. Миллатнинг ички руҳий оламини, унгагина хос бўлган менталитетини бадиий ифода эта олиш — бу ҳар бир санъат асари олдига қўйилган энг муҳим ижодий вазифалардан бири. Зеро, бадиий етук асарлар халқнинг ўзлигини англашида, бадиий диди ва савияси юқори бўлишида тенгсиз кучга эгадир. Бу ўринда айниқса оммабоп қўшиқчилик соҳасининг таъсир кучи бениҳоя катта. Айни пайтда бу ҳолат қўшиқ ижодкорлари зиммасига ўта масъулиятли ижодий вазифани юклайди. Чунки қўшиқ воситасида таралган оҳанглар миллионлаб одамлар қалбига, шуурига, бир сўз билан айтганда, маънавий оламига маълум таъсир ўтказади. Демак, оммага тақдим этилаётган ҳар бир қўшиқнинг куйоҳанглари ҳар томонлама бадиий етук бўлиши, зарур. Бунда қўшиқ куйи миллий оҳанглар билан суғорилган бўлиши ҳам мақсадга мувофиқдир. Фикримизни ойдинлаштириш учун профессор Абдурауф Фитратнинг «Ўзбек классик мусиқаси ва унинг тарихи» китобида баён этилган қуйидаги сатрларга мурожаат этсак:

> **«Оврупо мусиқа олимларининг ёрдамлари билан куйларимизни нотаға олдиришда Оврупо мусиқасининг оҳанг усулларига эргаштирмайлик.**
>
> **Оврупо оҳанг усулларидан кўз юмуб, куйларимизнинг ўз оҳангида қолишига тиришайлиқ (бу тўғрида В.А.Успенскийнинг катта тажрибаси бордир). Оврупо оҳанг усулларига эргаштириб олинған куйларнинг этнографий нуқтасидан аҳамиятини йўқотқанимиз каби уларнинг ўзбеклигини ҳам йўқотган бўлурмиз».**

Демак, миллий оҳанг масаласи муҳим ижтимоий маънавий омил экан. Бинобарин, миллий оҳанг билан йўғрилган юксак даражадаги мусиқа намуналари (у хоҳ қўшиқ, хоҳ ашула ёки бошқа мусиқий жанрлар бўлишидан қатъи назар) миллионлардан иборат халқ оммасини бир тану бир жон бўлиб ҳис қилиш имконини беради. Бугунги оммавий қўшиқчилигимиз олдида турган энг долзарб муаммолардан бири ҳам айнан миллий оҳанглар масаласига бориб тақалади.

Шунингдек, оммавий қўшиқчиликда намоён бўладиган миллий оҳанглар табиий равишда шеър билан мукаммал даражада уйғун бўлиши зарур. Чунки ҳар бир миллий оҳанг миллатнинг сўзлашиш, нутқ айтиш ва умуман тил талаффузи оҳанглари билан узвий боғлангандир. Демак, қўшиқ ижодкорлари ҳам анъанавий мусиқа, ҳам адабиёт-шеърият бобида саводхон бўлишлари лозим. Миллий оҳанг ва шеърият орасидаги нозик боғланишларни чуқур ҳис қилмаган бастакор эса чинакам халқчил (у хоҳ эстрада йўналишида, хоҳ анъанавий йўналишда бўлсин) қўшиқлар ижод қилиши амри маҳолдир. Бу боғланишлардан холи тўқилган ва турли ахборот воситалари орқали мунтазам тарғиб этилаётган қўшиқлар охир оқибат миллий мусиқа меросимизнинг қадрсизланишига олиб келиши ҳеч гап эмас. Чунки миллий оҳанг туйғусидан узоқлашган, айни пайтда ўзга оҳанглар асосида тарбияланаётган авлод бора-бора миллий куйларнинг қадрини тушунмай, уларни идрок этиши қийинлашиши муқаррар. Бунинг оқибатлари маънавий жиҳатдан нечоғлиқ даҳшатли эканлигини ҳатто тасаввур қилиб ҳам бўлмайди. Демак, миллий оҳанглардан узоқлашиш — маълум маънода миллий қадриятларимиздан узоқлашишни ҳам англатади. Бу ҳолатни янада аниқроқ тасаввур қилиш учун яна бир мисолни келтириш мумкин. Маълумки, собиқ шўро даврида умумтаълим мактабларида ўтилган мусиқа дарсларида ўзбек мусиқасига ниҳоятда кам ўрин берилар эди. Бу бежиз эмас. Чунки, миллий оҳанглар қалбига тушган одам миллий ғururни, ўзини англашни бошлайди. Демак, айтиш мумкинки, миллий оҳанглар қалбга экиладиган уруғлардир. Ўз навбатида барча мустамлакачилар буни яхши билганлар. Шунинг учун ҳам улар мусиқа эстетик тарбия эканлигини кўп таъкидлаган бўлсалар-да, бироқ ўша даврда тузилган ўқув дастурларида миллий мусиқамизни имкон қадар инкор қилиб келганлар. Бунда гўё фарзандларимизнинг байналмилал руҳдаги тарбияси учун Оврупо, рус мумтоз мусиқалари ҳаво ва сувдек зарур кўрсатилгани ҳолда, миллий мусиқа намуналари ниҳоятда аҳамиятсиз қилиб қўйилган эди.

Бугунги кунда вазият мутлақо ўзгарди. Эндиликда эстрада қўшиқчилиги соҳаси оҳангларни, таъбир жоиз бўлса, энг кўп «ташувчи» восита бўлиб қолди. Модомики шундай экан, биз мустақиллигимиз манфаатини кўзлаб, қолаверса, миллий мафкурамизда белгиланган устувор йўналишларни янада мустаҳкамлаш йўлида эстрада мусиқасини мақсадга мувофиқ ривожлантиришга эришмоғимиз зарур.

Унутмаслик керакки, биз — ўзбеклар мақомларнинг меросхўримиз. Мақом эса гўзал наволардаги маънавий бойлигимиздир. Демак, биз наволарга, ажойиб маъноли усулларга жуда бой халқмиз. Бизнинг эстрада мусиқамиз нақшинкор, тароватли, бетакрор гўзал наволарга бой, ўзига хос бўлиши керак.

Миллий оҳанглар масаласида яна бир ҳолат кўзга ташланмоқда. У ҳам бўлса халқ куйлари ёки мумтоз мақомларимизни эстрада йўсинида ижро этиш амалиётидир. Бунда ҳам аксарият ҳолларда анъаналарни билмаслик сезилиб туради. Баъзан енгил-елпи қайта ишловлар натижасида (аранжировка) халқ қўшиғи таниб бўлмас даражада бачкана ҳолга келиб қолади. Бу борада зарур малака ва саводхонлик етишмаслиги билан бирга гоҳо бадиий дид ҳам юқори эмаслиги маълум бўлади. Аслида халқ қўшиқлари кўп асрлик синовлардан ўтган, халқимиз қалбидан чуқур ўрин олган нақшинкор тароналардир. Уларга сайқал бериб, янада гўзал ва тароватли эта олишни фақатгина юксак истеъдод соҳиблари уддалай олишлари мумкин.

Таъкидлаш жоизки, чет эл эстрадасида ҳам бир даврлар бўлганки, уларда классик композиторларнинг хусусан, Бах, Моцарт, Бетховен ва бошқаларнинг ноёб асарлари ниҳоятда жўн, соддалаштириб, баъзан бадиий қийматини камситилиб, эстрада йўсинида ижро этилган эди. Бу борада ўзбек композиторлик мактабига асос солган рус композиторларининг ўзбек мусиқасига ёндошуви ибратлидир. Улар юртимизга келиб ўзбек куйларини дарҳол ижод қилишга тушмаганлар. Биринчи навбатда халқ ҳофизлари, чолғучилари билан танишиб, ижроларини тинглаб, ўзбек куйларини чуқур ўрганиб чиқишган ва аввалига мусиқий меросимиз намуналарини қайта ишлаш бадиий усулларини қўллашган. Сўнгра «ноанъанавий» мусиқанинг каттакатта жанрларида ижод қилганлар. Бу каби масъулиятли ёндошувлар нафақат миллий мусиқий анъаналарни билиш, балки уларни қадрлаш, эъзозлаш ва ҳаётта амалий татбиқ этишда ҳам барча ижодкорларга ибратлидир.

Давлат МУЛЛАЖОНОВ,
Санъатшунослик илмий-тадқиқот институти илмий котиби, мусиқашунос.

Обуна — 2003

Комиллик сари бошлайди

Мамлакатимиз мустақилликка эришиб, бугун кучли давлатдан кучли жамият сари илгариламоқда. Бундай фуқаролик жамиятини барпо этишда, аввало, мустақиллик мафкурасини яратиш, халқимиз маънавий оламини тиклаш, бозор иқтисодиётига ўтиш ва демократияни барқарор этишга эришиш катта аҳамият касб этади. "Мулоқот" журнали ана шу мавзуларга барча саъй-ҳаракатларини бағишлаяпти.

Журналнинг илк сонларидаёқ "Миллий анъаналар", "Мафкура ва замон", "Умри узун удумлар", "Мозийга сафар", "Маърифат булоғи", "Мустақиллик масъулияти", "Шарқ илми хазинасидан", "Тарих ва тақдир" сингари рукнлар пайдо бўлди. Ўзбек халқининг тарихдаги ўрни, азалий урф-одат ва анъаналаримизнинг мазмун-моҳияти, ҳалоллик, самимийлик, камтарлик, ҳокисорлик сингари инсоний сифатларни тарғиб этувчи илмий-оммабоп мақолалар кўпчилик ўқувчиларнинг яқин ҳамроҳига айланди.

Халқимиз руҳий оламини шарқ фалсафаси дурдоналари, тасаввуф ақидалари билан бойитишда "Шарқ фалсафасини ўрганайлик", "Адолат қобуси", "Шарқ илми хазинасидан", "Шарқнинг буюк муҳаддислари", "Инсонийлик ҳақида ўйлар", "Қадрият" сингари рукнларда эълон қилинаётган мақолалар катта аҳамият касб этмоқда.

Журнал ўз фаолиятида Имом Бухорий, Имом Термизий, Ибн Сино, Баҳоуддин Нақшбанд, Нажмиддин Кубро, Абдулхолиқ Ғиждувоний сингари тасаввуф алломаларининг илму аъмолларининг турли жиҳатларига қайта-қайта мурожаат этмоқда. Бундай мақолаларнинг ҳар бири маънавият ихлосмандлари учун дарс вазифасини ўтамоқда. Чунки буюк мутасаввуфлар таълимоти инсонни комилликка етакловчи ғоят муҳим омил ҳисобланади. Буюк Амир Темурнинг давлатчилик соҳасидаги барча мероси журнал саҳифаларидан кенг ўрин олмоқда.

Тараққиётнинг асоси бўлган иқтисодиётнинг долзарб муаммолари "Мулоқот"нинг доимий мавзуларидир. М.Шарифхўжаев, И.Искандаров, Н.Тўхлиев, О.Ҳикматов, Н.Ҳакимов, Ё.Абдуллаев каби иқтисод илмининг фидойилари бу соҳадаги илғор ижтимоий фикрларни журналхонларга етказишга бевосита кўмаклашадилар. Журнал ўз сонларининг бирини 2002 йилда Тошкент Молия институти жамоаси илмий салоҳиятига бағишлади. Худди шундай ҳамкорлик янги йилда тарихий анъаналарга, ўтмиш меросига ва миллий қадриятларга бой Сурхондарё вилоятининг йирик илм ва маданият маркази Термиз университети билан ҳам амалга оширилади.

Бир сўз билан айтганда, журналнинг ҳар сони маънавий оламимиздаги кемтикларни тўлдирадиган ҳикматлар, фалсафамиз дурдоналари, фойдали маслаҳатлар ва ажойиботлар билан тўлиқ бўлади. Шу боис журнал ҳар бир хонадонга фойдали ўгитлар, ҳаётий зарур одоб-ахлоқ дурдоналари ҳамда комилликка элтувчи маърифат олиб киради.

Унга обуна бўлишни унутманг.

Журнал нашр кўрсаткичи — 844.

Боғот туманидаги марказий шифохонада кейинги пайтларда бир қанча хасталикларни жарроҳлик йўли билан даволашга алоҳида эътибор берилмоқда. Бундай операцияларнинг амалга оширилишида жарроҳлик бўлими мудири, олий тоифадаги хирург Нурилла Бекжоновнинг хизматлари катта.

У бўлим шифокорлари билан ҳамиша бамаслаҳат иш тутади. Ҳар бир бемор дардига малҳам бўлишга интилади. Шу боис дарддан фориғ бўлган беморлар бу қўли енгил шифокорлардан миннатдор.

СУРАТДА: (ўнгда) шифохонанинг жарроҳлик бўлими мудири Нурилла Бекжонов ҳамкасблари билан суҳбатлашмоқда.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Ўзгаларнинг кўрмишидан
ибрат ол,
Бошқаларга қолмагил
ибрат бўлиб.

ADVERT

ACADEMIC STAFF.

The Westminster International University in Tashkent, established by Government decree and supported by the University of Westminster in London, wishes to appoint academic staff in the areas of:

Law, Economics, Business, Business Computing.

The Westminster International University in Tashkent is a new University offering UK degree programmes taught and assessed in English. The University will be providing an internationally recognized University education, modeled on the principles of UK education. It will offer programmes at the same standards as in the UK and taught in the same style.

The University of Westminster, a prestigious government UK University has appointed a Deputy Rector and Dean to help develop and manage the University. There is already a strong team of academics who teach in English on a validate Westminster programme. If you are successful you will be part of this team and help build the reputation and prestige of the new University.

We are looking for academic staff who can teach their subject in English. You must have an ILETS score of 6.5 or TOEFL of 650 or a Masters degree assessed and taught in English from a recognised university. Applicants who don't have these English requirements but who are proficient in English will have to undergo an English test at time of Interview.

Candidates must also have at least a Masters qualification in their subject and be prepared to undergo professional training in teaching, as well understand the principles of Independent Student Centered Learning. You will also be encouraged to undertake research and be assisted to seek support for your research from International funding agencies.

The university will be based from the next semester in a renovated building in the middle of Tashkent, equipped with modern classrooms, new learning technologies and an open access library and learning centre. This will provide a stimulating environment for students and teachers.

If you are interested in applying please contact the administration office at the address below for an application form and further details.

Completed applications to be returned no later than 2 weeks after the publication date of this advert.

Westminister International University in Tashkent
C/O 24,A.Kayumov St
Tashkent 700000
+998 71 1321484

Compiled by A.P.France

6542/2385

BANK XALQ BANKI

Муҳтарам юртдошлар!

Ўзбекистоннинг йирик ва универсал банкларидан бири

ХАЛҚ БАНКИ

жойлаштириш муддати 60 кун бўлган, йиллик 30 фоиз миқдорида даромад тўланадиган «АССАЛОМ, ЯНГИ ЙИЛ» — ютуқли байрам омонат турини таклиф этади.

Сиз юқори фоизли даромад олиш билан биргаликда 10 000 сўмдан 1 000 000 сўмгача бўлган пул ютуқлари совриндорларидан бири бўлиш имкониятига ҳам эгасиз!

Омонатга пул маблағлари 2002 йилнинг 31 декабрига қадар банкнинг барча бўлим ва шохобчалари орқали қабул қилинади.

ЮТУҚ ЭГАЛАРИ
2003 йил январь ойининг биринчи ярмида аниқланади.

ШОШИЛИНГ!!!

Янги йил туҳфасидан баҳраманд бўлинг!

«Халқ банки» — аҳоли омонатларининг сақланиши давлат томонидан кафолатланган ягона банкдир!

Халқ банки — сизнинг оилангиз банки!

6534/2345

«ЎЗФАРМСАНОАТ»
ДАВЛАТ АКЦИЯДОРЛИК КОНЦЕРНИ

27-29 ноябрь кунлари

«ФАРМАЦИЯ — 2002»

дори воситалари ва тиббиёт маҳсулотлари учинчи республика ярмаркасини ўтказади.

Ушбу ярмаркада сиз маҳаллий ҳамда чет эл фармацевтик фирмаларининг дори воситалари ва тиббиёт маҳсулотлари билан танишиб, 2003 йил учун бевосита ишлаб чиқарувчилар билан шартномалар тузиш имкониятига эга бўласиз.

ОЧИЛИШ МАРОСИМИ 2002 ЙИЛ 27 НОЯБРЬ СОАТ 11.00ДА БОШЛАНАДИ.

Манзил: Тошкент ш., Амир Темур к., 107-уй, «Ўзэкспомарказ» мажмуаси, 5-павильон.
Маълумот учун телефонлар: 137-62-15, 137-62-07, 137-62-06, факс: 34-77-31.

6551/2408

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги жамоаси вазир ўринбосари — қишлоқ хўжалиги илмий-ишлаб чиқариш маркази бош директори Шерали Нурматовга падари бузруквори

НУРМАТ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети ректорати, касаба уюшмаси қўмитаси ҳамда ҳуқуқшунослик факультети жамоаси ҳуқуқшунослик факультети декани муовини, доцент Д. А. Аҳмедовга падари бузрукворни, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби

Бердиёр АҲМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон сабзавот, полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институти қишлоқ ва сув хўжалиги вазирининг ўринбосари, ҚХИИЧ марказининг бош директори Ш. Нурматовга падари бузруквори

НУРМАТ отанинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Халқ сўзи»
«Народное слово»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши
ва
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАЙПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:

Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89;
Фан, соғлиқни сақлаш, таълим ва туризм — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 977,
27225 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар **Ж. ТОҒАЕВ** ва **А. БОЛТАЕВ** томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — **А. ОРИПОВ.**
Навбатчи муҳаррир — **У. ФАЙЗИЕВА.**
Навбатчи — **М. ХОЛМАТОВА.**
Мусаҳҳиҳ — **М. СУЛАЙМОНОВА.**

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 1.15
1 2 3 4 5 6